

3/10/23 వ్ర తి ది న ము ప క టి ం ప ర బ డు ను

Vol. 10.

చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ మే నెల 28-వ తేది సోమవారము

No. 49

సంపుటము ౧౦

ర ది తో క్కా రి నా మ స ం వ త్స ర ము, ఆధిక శ్చేష్టమాణ శుద్ధ త్రయోదశి ౧౩.

సంచిక ౪౯

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు

ఘనమయినమందు

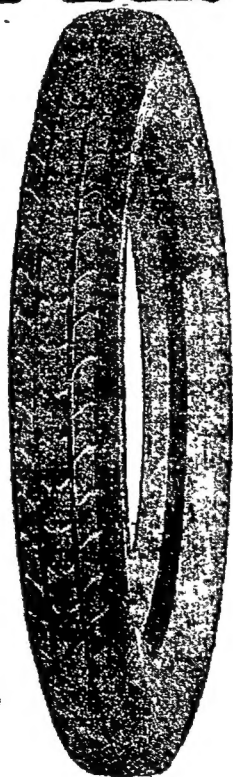
చక్కని డబ్బీ తో సహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దమాదిగల మాయమందుగా పుష్కలమందులవలన మోసముగలుగును. కంచభావచీటిని చూచికొనిన మోసముగలుగదు అమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన జేశమునందంతటను వెలసినది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

FEDERAL
TYRES

ఫెడరల్ టైరులు

ఏజెంట్లు:—

రోమర్ డాన్ అండుకో.,
మాంటురోడ్డు, మద్రాసు.

699

కావలెను

ఇదివరలో ఏజెంట్లు శెట్టి కాగలలో మా ఆయుర్వేద ఔషధములను విక్రయించుటకు తగిన ఏజెంట్లు కావలెను. రూ. 100 లు నగడుగా ధరాత్తు చెల్లించవలెను. ధరాత్తుమైన వరకులు గలవు. ఈ వెల 80 వ తేదిలోగా ధరఖాస్తులు ఈ దిగుత విలాసమునకు చేరవలెను. 752

మనెజరు, ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీ, (లిమిటెడ్)
185, మాంటురోడ్డు - మదరాసు.

కొత్తచరిత్రకాటకము!!
బల్లారి ధర్మవరం. కృష్ణమాచార్యుల

రోషనారాశివాజి

అను నాటకము వెల రూ 1-0-0

వలయువారు బల్లారి, రమావిలాస ప్రెస్సునకు వ్రాయవలెను.

100 - 200 లాభము

స్వరాజ్య సిరాల్లలు - అన్నిటికంటెను. శాశ్వతము నది; అయితే మిక్కిలి శ్రేష్టమైనది.

ధరలు:—బ్లూ, నలుపు 6 (గ్రోసులు రూ 0-14-0 12 గ్రోసులు రూ 1-8-0, (88) గ్రో రూ 4 ఎలుపు 8 (గ్రోసు: రూ 1,6 గ్రో రూ 1-12-0 12 గ్రో రూ 3-4-0 88 గ్రో రూ 9-4-0 పోస్టు, ప్యాకింగు ఖర్చులు చేత.

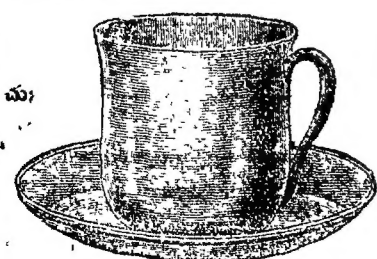
Swaraj Ink Factory,
173/3 (7) Cornwallis street, Calcutta.

విధవ వివాహసాహాయక సభ
లాహోరు

బెంగళూరు, కాన్పూరులోనున్న బచ్చామ్మార్ విరంతు కరణాలయ సంఘమునకు గౌరవ కార్యదర్శిగావైన మ. రా. రా. (శ్రీ. వి. నుబ్బుక్రిష్ణయ్యగారు విరంతువుల వివాహము నిమిత్తమై మద్రాసు రాజధానిలో పొటుపడి పనిచేయుటకు దయతో సంగీకరించియున్నారు. గాన సదరు రాజధాని లోయున్న సంఘసంస్కర్తలు, సదరు:వయమునందు యిష్టముగలవారు ఆరనితో:లిసి ఈ కార్యమునకై తగు సహాయము చేసి అచ్చటచ్చట బ్రాంచీలు ఏర్పాటు చేయవలెను.

క్రొత్తమాచనల్ల, అభి. పాయములు ఏర్పైన వున్నయెడల ఈదిగుత చేవెలు చేసినవారికి ఖద్దన వ్రాసిన మిక్కిలి సంకసముతో నుడుకొనవలెను. ఈసభయొక్క బ్రాంచీలు, నభ బ్రాంచీలు రాజధానిలో (వెలివోటను, స్వదేశసంస్థానముల లోనూడ ఏర్పాటు చేయవలెను. 151

Lajpat Rai Sahni, Honorary Secretary,
Vidhya Viyah Sabaik Sabha, Lahore, (Punjab)

ఉమ్మడిరామయ్య శెట్టి

గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ

25 చైవాబాదురోడ్డు మదరాసు.

1542 (5)

గలము. ఇట్టి పోరాటములు గలగతుండ జేయుటకు రాట ము
యోగింపబడుట చిత్రము. ఇట్టి పోరాటములతో తీరని వివిధ
జేకములందలి 'నాయకులు, యీ సుయోగమునకు, ఎరవాడ
యోగింపన్న బలముని యావరికాలములోనే గనుగొనగలదు.
మగన్లలో, కే గాంధీ,
సత్యాగ్రహము కలగరి, 22 మే 1928,

పటాలముల భారతీయులపర మొనర్చుట

ఆభివృద్ధి అనంత్య ప్రికరముగ నుండుట

భారతీయ సైనికాధికారుల అసమ్మతి

కొత్తూరు, మే 25:—భారతీయ సైన్యాధికారి (ప్రకటించిన) ఎనిమిది పటాలములను భారతీయులపర మొనర్చు కార్యము సాగుచున్నది. ఇతర పటాలములందలి అర్హులగు భారతీయాధికారులు ఈ పటాలములకు మాన్యుడుట కంగీకరించుటలేదు. ఇంతవరకు 23 కింగ్సు కమిషనుకు భారతీయాధికారులను విచారించిరి. వీరిందర జూనియరు 26 వత్సరముల కెక్కున యుండవు. వీరిలో 8 గురు సాంఘవాద్యులను విద్యభ్యాసించినవారు. వీరిలో నైదు గురు తామీ పటాలములలోనికి మార్చబడుట కంగీకరింపవని చెప్పిరి. నైపుణ్యము కల కత్తూరు కమిషను వురుత మహాదాలకు రాజీనామా వ్రాసెను. మరియొక్కర మార్తము భారతీయుల పర మొనర్చుటకు పటాలమునకు 18 ఆక్టోబరువరకు మాన్యుడెను. ఇదివరకు తాత్కాలికముగ కమిషనుల నందుచుండి ప్రస్తుతము కింగ్సుకమిషనుకు అధికారముగ నున్న ఇరువురలో నొకరు మార్చున కంగీకరించుట చే పయిన బెటాలియనునట్టి మార్చబడెను. ఇ మారుకాడెటులు 10 మందిలో ఎనిమిది మంది మార్చునకు నిరాకరించిరి. ఒక కిక్కున ప్రస్తుతము నొసగలేదు.

ఈవిధముగా 18 మందిలో ముగ్గురు మార్తమే భారతీయులపర మొనర్చుటకు పటాలములకు మాన్యుడుట కంగీకరించిరి. ఒక పటాలమున సంతోషముతోనున్న యావనులగు అధికారులు సామాన్యముగ మరియొక పటాలమునకు మార్చబడుటకు వెంటనే అంగీకరింపరు. నైపుణ్యము కలిగియు కారణము. అధికారుల సుమార్చుపుడు వారికోరికల ననుసరించియే సామాన్యముగ నొసర్చు బడుచుండును. ఇంతమంది నిరాకరించుచుండుటచే ముందువరకు గురించి సేనాధికారి ఆలోచించుచుండెను. 79 భారతీయాధికారులకు కింగ్సు కమిషను అధికారము లొసగబడెను. ఇందు 69 మంది పనిజేయుచున్నారు. సాంఘవాద్యుల నందలి రాయలు మిలికిరి కలాకాలయందు 48 భారతీయులు జేర్చుకొనబడిరి. 18 మంది కమిషనులను పొందజాలక పోయిరి.

పట్టికవర్చుకొని

6½ లక్షల వ్యయమును తగ్గించుట

ఉదకమండలము మే 25:—పట్టిక వర్చుకొని కాఖాంక ముగ్గియును ఎ. పి. పాత్రోగారు 1922-23 సం॥ త వ్యయము నందు రుక్మిణి లక్షల వ్యయమును తగ్గించెను. ఇంజనీయరుకు సర్వీసును గూడ చేర్చించి నవీయరు ఆఫీసుల తగ్గించి ఇంజనీయరు వ్యయమును తగ్గించు గలదు. మదరాసు రాష్ట్రము నకు భారత ప్రభుత్వము వారి ఇంజనీయరు కాఖాంకము 79 అధికారులను నిర్ణయించిరి. ఇందు 49 నవీయరు అధికారులు. 1922 సం॥ జనవరి నూపరింపెడింగు ఇంజనీయరు వదలిని అయిదు డివిజనులను తగ్గించుటచే 61/2 లక్షలవ్యయము తగ్గెను. పాత్రోగారింకను విచారించి పరియోగ నూపరింపెడింగు ఇంజనీయరుగాని కర్మిలు ఇంజనీయరుగాని తగ్గించు యత్నించుచున్నారు. ఇంతవరకును ఎగ్జిక్యూటివు ఇంజనీయర్ల డిప్యూటీ కెప్టెన్ యొక్క అధికారుల నితరాధికారులకొసగి అధికారులను కొక్కన చేయుచుండుచున్నదిని లోగించెను. 14వ నవీయరు అధికారులను తగ్గించుటకు భారతీయార్థదర్శికి మాచనలు పంపబడెను. మదరాసు గాన్తమునందు ఈ కాఖాంక 24 అధికారులు అధికముగ నుండిరి. వీరిలో 19 మంది యూరపులను క్రికూటు జేయబడినవారు. ఈ అధికమొత్తము తగ్గి పోవువరకు క్రికూటు జేయుట సాధ్యమైనదని భారతీయార్థదర్శికి చెప్పబడెను. ఉన్నతాధికారులలో భారతీయ కాఖాంకము 14 గురు అధికారులను తగ్గించుటకు భారతీయార్థదర్శి అనుమతించి నట్లు వెలియుచున్నది.

ప్రభుసంస్కరణలవలన వత్సరమున 3 లక్షల వ్యయము తగ్గెను. పట్టిక సర్వీసు కమిషనువారి విచారణ యగువరకు తాత్కాలికముగ నిర్మాణములు మొదలుపెట్టించుటలేనని చెలియుచున్నది. ఏ క్రికూటు మొదలు కమిషనువారియే లేకనే పాత్రోగారు ఈ కాఖాంకము 10 లక్షల వ్యయమును తగ్గించగలిగెను. అదే సమయమున రిజిస్ట్రేషను కాఖాంకము 8 లక్షల అదాయము నెక్కువజేసెను.

ఇరిగేషన్ బిల్లు

ఒకభూమి కాకినాడనుండి యిట్లు వ్రాయుచున్నాను

V

వివరలభ్యాయము-పటిపన్నునుగురించి

ఈతాత్కారంధమున నీటిపన్ను బిల్లు సవరణయొనగి యుండు ముఖ్యముగ డెల్టాజిల్లాలో దీనిని వ్యాపారాద్యప్రతిపత్తితో వ్యవహరించుచు భవార్యమే ప్రధానముగ దలపోసి దానికి నుచితరీతిని వదుపుమంతుట అందరకు ననుభవమయ్యును. డెల్టాజిల్లన లాభము పొందెనని, మంపునలన లాభముపొందెనని, పొద్దులన లాభముపొందెనని మరి యెన్ని విధములనో నీటి పన్ను విధించుచుండుట ప్రతియొక చూచుచున్నారము. ఈ యభ్యాయమున బట్టి తొంటికలెనే పరిపాలనా వర్గ వారే నీటిపన్ను విధించుట కధికారమును గైకొనుచున్నారు. ఈజిల్లా ప్రజలు కడచిన 15 ఏండ్లకుండి విసుగులేకుండ వెంట వెట్టుకొనుచున్న యక్రమములలో నీటితీరుగ గురించి యెంతయెక్కు యున్నది. ఆసామీ కొరకయే దరఖాస్తు లేకయే కల్లుపుధూములలో యేరులు మిక్కిలి కాలుకలుపొంగి మురికినీటితో పాలములు మునిగిపోగా వరదలు తీసినవిచ్చుట బలాత్కారముగ వచ్చినదిన నీటి శేషముతో స్వల్పకాలపు కైరును పెంచుకొనగా దానికి తొడుగగాలనిన నీటికి ఏర్పాటులు లేకుండ తొలక మిక్కిలి నీటిలన జరిగిన నేర్పులు లాభకరమని నీటి తీరునకుట్టి భాధించుచున్నారు. దీనిలో కష్టపడుచున్నా కూడ గలవు. వానిని యిరువదిరేట్లవరకు కట్టవచ్చునని యుత్తరువులున్నవి. బలాత్కారముగ వచ్చినదిన నీటికి పన్ను కట్టరాదని ప్రాజెక్టువారుకూడ అభిప్రాయపడిరి. ఒకవేళ కట్టినను అది నామమాత్రముగ నుండవలెనని జలుములు విప్పింపబడెను ఈ చట్టమును చేయునపుడైన ప్రభుత్వాధికారవ్యయం దీయధికారము నుంచక కాననభవారితే నీపన్ను నిర్ణయము కావలసిబడుట అందరకు ప్రేమస్ఫూర్తము. దీనిని కానన నిర్మాణసభ్యులు గమనింతురని నమ్ముచున్నాను.

ఇరిగేషన్ పన్నులలో నదీ ప్రవాహము, గడస్సు, స్వభావనిర్ణయన నీటికడక నీటివ్యాప్తి, స్వభావ నిర్ణయన మురుగుకాలున, దానిలో కొంతభాగము చేరుని అరకట్టాజు (డి) లో నుదహరింపబడియున్నది. 84 వ క్లాజుకు వానికి వర్తింపజేయుట లేకయే వ్యాపారముకాదు. ఈ యక్రమమును గురించి వాదోపవాదములు మామండలమున చాలకాలమునుండి జరుగుచున్నను వ్యాపారబద్ధమైన యత్నపు యంతరంగము పుట్టలేదు. మీదు మిక్కిలి పంజాబులోని కొండప్రవాహములకు వలెనే యారాజధానిలో యిటువైస అవనిప్రవాహముల (సంగిలుప్రీము) నీటికికూడ నీటితీరున విధింపబడుటకు అధికారము యాయబడుచున్నది. మరియొక 84 వ క్లాజునుబట్టి నీటిసప్తే వృద్ధియొనర్చుచు వాని అత్యంత యేర్పాటు చేయబడినప్పుడు గాని లెక్కలలో కల్లుముగా మోజుకాబడిన భూములకు ఎక్కువ పన్ను కట్టవచ్చునని కలబడుచున్నది. ఇంతేకాక యీ పన్ను మామూలు పల్లపు భూములకుగూడ విధింపవచ్చునని. అటువైసలో నెటిల్ మెంటు మధ్య కాలముననే నీటి తీరున రేట్లు మార్చుటకు అధికార మేర్పడుచున్నది. ఇక నెటిల్మెంటు వాటి వాగ్దానము లేమి కలసియుండును? నీటిసదుపాహము వృద్ధియై:దని అధికారులు తలపోసినపుడు మొదట నీటిపన్ను లేని మామూలు పల్లపు భూములకుగూడ పన్ను కట్టవచ్చు ననుచుండిరి. దీనిని వెనక నొకప్పుడు కలవెట్టి మానినట్లు చెప్పకొనిరి. ఏవిధమున చూచినను ప్రభుత్వమువారి డిల్లీ యధికారము గైకొన యత్నించుట అసమంజసము. కావున క్లాజులో నీభాగమును కొట్టివేయవలసియున్నది.

రైలుమార్గము చెడిపోవుట

మైసూరు రైల్వే చిక్కువార అమృత పూర్ శేషముల మధ్యను అమృతపూర్ పోలియార్ మధ్యను రైలుకట్ట సుండిప దినందున 25 26వ తేదీలందు స్వాసంజను బుడ్డవచ్చిటి పోవని యు 27వ తేదీని తిరుగ ప్లాసంజెత్ బ్రాడ్ (పారంభింక బడుననియు మైసూరు రైల్వే బ్రాఫీక్ మే జరుగారు. వ్రాయుచున్నాను.

వైర్ ఎంజినుల, ఫ్లోర్ బ్రిగేడుల
ఉపకరణములు
అన్ని మోస్తరులలోను గలవు. ముచిత్రవిచిత్రపు క్యాటలాగును వ్రాయును.
BEST & Co Ltd.,
Post Box No 63 **MADRAS.**

పట్టపగలు తపాలా ఆఫీసులో దోపిడి

పోలీసుల వ్యర్థప్రయత్నములు

కలకత్తా మే 25:—కలకత్తా పరిసరము లందలి అల్లరి దిం ప్రదేశమున నిన్నటి సాంకెరము పెద్దయనుష్యులవలె గా నించు నల్లగు బెంగాలీలు బైకికీళ్లపై తపాలా ఆఫీసును ప్రవేశించిరి. అందోళరు వీధియందు నిలువబడెను. చురియోరు వసా రాలో నొక స్త్రీ ద య తో మాట్లాడుచుండెను మిలిక ఇరువురును తపాలాఫీసులో ప్రవేశించి. పోస్టుమాపు రును ఆరిని సహాయమును తమపనిని జూచుకొనుచుండిరి. స్త్రీదరు కిటికీలండా లోనికి తొంగిజూడ ప్రయత్నించెను. వాని ఆత నితో సంభాషించుచున్న వారు వెంటనే రివాల్యరునుదీసి కదలికయెడ చంపెదమని బెడరించి నిలపిరి. లోల ప్రవేశించి వారిరువురును రివాల్యతో నచ్చటివానిని చెకరించి రు 4501 నగదును, తపాలాచీట్లను దీసికొనిరి. స్త్రీదరు తప్పించుకొనివెల్లి సమీపముననున్న పోలీసుస్టేషనులో వెలిపెను. పోలీసులు వచ్చి బైకిలపై పారిపోవుచున్న బండిపోటువార్లను వెబడించికీ బండిపోటువార్లు రివాల్యరును ప్రేర్పిరి ఇంతవరకట్టి అరెస్టులును గానింపబడలేదు.

ఏ మి మా మా త్య మో?

నేను అంతరంగం యనుపల్లెను పోయి యుంటిని. ఇది అనంతపురముతాలూకాను చేరినది. ఈ పల్లెకు సమీపమున 1 ఫర్లాంగుమారుములో దక్షిణపుదిక్కునగల ఈతవములో నొక ఈత చెట్టు కేటికి (22 5-23) 8 కొజులనుండి పండుకొనుచు లేచుచు ఉండినది. ఆ చెట్టు క్రిందనుండు త్రోవవెంబడి ఆ ఊరివారిలో యెవరో ఒకరు ఒకవాడు వగలు పోవు చున్నపుడుచెట్టు దారి కడముగ నుండినది. పిమ్మట వారిపని అయినతోడనే అదే త్రోవ వెంబడి వానాడు సాంకెరము వారుపరల రాగా దారి కడ్డులేక యుండుటగని భ్రమకెంది రాత్రికి అదేపనిగా కాకలియుండి కని చెట్టివారు. చెట్టు రాత్రి 12 Xoll నుండి పగలు 12 Xoll వరకు మెల్లగా వంగి పండుకొనవచ్చు, పిమ్మట 12 Xollనుండి రాత్రి 12 Xollకు నిటారుగా నిలువడము. అయినచూచెను. చెట్టు సుమారు 20 అడుగుల పొడుగున్నది. ఈ సంగతి విని చట్టుపట్ల గ్రామములవారందరు బండ్లు మొదలగు వాహనములతో వచ్చి రెండుమూడు కొజులండి చూచి పోవుచున్నారు చెట్టుకక్కు నొక చిన్న నది నిర్మించి యెల్లప్పుడు అని పేడినారు. జనులు చెట్టును పూజించుచున్నారు. ఇచ్చట వరుసలే జరుగుచున్నది. చెట్టు క్రింద ఆ ఊరివారు స్కూధా కాలక్షేపము చేయుచున్నారు. ఈ చిత్రము గనకచా చెల్లరు ఇది యేమి మహాత్యమో యనుచున్నారు. (ఒక విలేఖరి)

మోటారు బండి బండిపోటు

రంగూన, మే 25:—రంగూన సరిహద్దుల జరిగిన మోటారు బండి బండి పోటు నందు ఆ దివనలు జిల్లా మేనేజ్మెంటు కొద్దసందు ఇంతవరకు 42 సాక్షులు విచారింపబడిరి ఇంకను 25 గురు మిగిలియుండిరి. ఒక ముద్దాయికి మాతామహాయగు ప్రాటియాం అనువామి ప్రాజెక్టువారి యుత్తర్య ననుసరించి జామీనువై వదలిపెట్టబడెను. ఇంతవరకును కిక్కించుకొనియున్న మరెయ్య ముద్దాయి పోలీసువారిచే నరెస్టుజేయబడెను.

గె దె నా ప ల్లి

శ్రీ విద్యానంద పుస్తక భాండాగారము చతుర్థ వార్షిక తేదీను ఏప్రిల్ 30 వ తేదీని శ్రీ వెంకట రామస్వామి (తిరుగతి వెంకట కవులలో నొకరు) అధికపత్యమున జరిగినది. సభకు త్రాప్తంతము నందలి అనేక గ్రామములవారు వచ్చి నారు. మంచిమంచి పండితోపాధ్యాయములు జరిగినది. శ్రీ గాడే పల్లి మూర్త్యకారాణ్య శర్మగారు పుస్తకాలయములు, రామాయణ పద్యములు జనమంచి సేతారామస్వామిగారు, శేషులపల్లి కృష్ణకామ్రాగో, బి ఏ కవిత్వకర్తలు. ఉడక అలిపి కని గారు ఇతర తిత్వము కర్త వికటే, నల్వాల గౌరాలరావు గారు భారతపరిసరము ఇదిగాక పంతులవెంకయ్యగారివైభాంజా గారము వైని కామ్రులవాత మామిళ్ల శిల్పి సూర్యనారాయణగారు కొన్ని చక్కని పద్యములు చదివెరి. ఈ భాండాగారము పంతులల్లి దొరయ్యగారిచే స్థాపింపబడి పండితియును పని జరుగుచున్నది. ఒక ప్రేక్షకుడు.

రాజమహేంద్రవర దేశీయ విద్యాలయము

జాతీయవిద్యాభిమానులకు విజ్ఞప్తి

మావిద్యాలయము నుమారు 16 సంవత్సరముల క్రిందట స్థాపించబడి తాత్కాలిక రాజకీయపరిస్థితులతోబాటు ఉచ్చ నీచముల బొందుచు 1920 వం॥ నుమాత్రమే యనవాయోగ్యమగు నూతనము నాచరణలొక బెట్టిపడి మొదలు, తిరిగి నూతన విభాగముతోడ నున్నతపాఠశాలగ పరిణమిల్లి పనిచేయుచుండుట తమకు విశేషమైయుండవచ్చును. రాజకీయాంధోళనయొక్క తీవ్రతలనను పాఠశాలల బహిష్కార ప్రబోధములనను యాజాతీయవిద్యాలయము విద్యార్థుల నెక్కువగా నాకర్షింపఁగలిగినను, విద్యాస్వరూపమునందును, విద్యావిభాగము నందును మాత్రమే మియు జరుగ నంతఃజాతీయతాలములను లేనియు విద్యావర్ధి యందు గన్పడఁజరకు విద్యాలయాభివృద్ధి నిస్సంశయమని చెప్పవలసిందగు. కనుక 1921 వం॥ న జాతీయవిద్యావిభాగమునందు ముఖ్యవిషయములొక బహిష్కరింపబడు హిందీ భాషాభ్యాసమును, నూతనపద్ధతులను, జీవోపాధిగలిగించు వృత్తివిద్యగ నాయుత్తేజమును మాత్రము ప్రారంభింప గలిగినాము. 1922 వం॥ న మైదానిని కొనసాగించుచు నేతఃపూర్వము, బట్టలపై నద్దకములకు వలయు కట్ట అచ్చులు చెక్కుటకూడ ప్రారంభింప గలిగినాము. విద్యాలయము మింక సభివృద్ధికి రావలెనను ఉద్దేశ్యముతో మావిద్యాలయ పోషకులు లోకము లని తోచినవిషయములను సలఁచుచు, విద్యార్థులకు జ్ఞానేజము మాత్రమిడుటగాక విద్యాలయమునందలి శిక్ష సత్ప్రవర్తనము నొకంపుచు జీవోపాధినిగూడ గలిగించు మండలమునను తలంపుతో రాబోవు బాన్గల లీన లేదీనుండి విద్యాలయమును యాక్రిందితిరిగ నడుప నుకట్టిరి.

ప్రాథమికవిద్య కి ౫ ఏం॥ సంవత్సరములు

మొదటి మాడుతరగతులలోను విద్యార్థులు జీతములీయనక్కరలేదు.

1, 2, 3 తరగతులలో నేర్పబడు విషయములు:—(1) మాతృభాష (తెలుగు) (2) గణితము (3) కేరీరవ్యాయామము (4) సంగీతము-దేశభక్తి కీర్తనలు. (5) నులభమగు మతబోధ. (6) నూలు కట్టట (ఈమాడు నం॥ లలో నిర్బుట్టివ్రేజుకీవిద్య పూర్తి కావలెను.) 4, 5, 6, తరగతులలో ను. 12-0, 1-0-0, 1-4-0, 5-0-0, 10-0-0 విద్యార్థులయొద్ద జీతములు లీసికొనబడును. విషయములు:—(1) మాతృభాష (తెలుగు) (2) గణితము. (3) చరిత్ర (4) భూగోళము. (5) ప్రకృతి శాస్త్రములు (6) హిందీ (7) నూలుకట్టట. (8) సంగీతము-దేశభక్తి కీర్తనలు (9) చరిత్రము. (10) నులభమగు మతబోధ (11) కేరీర వ్యాయామము. (12) 5 తరగతినుండి సంస్కృతముగాని ఆంగ్లముగాని విద్యార్థి 7, 8, 9 తరగతులలో నేర్చుకొనవలసిన అభిమానవిద్య బహుభాగము నట్లు లీసికొనవచ్చును.

ఉన్నతవిద్య:— 7, 8, 9 తరగతులలో నెల 1 కి రు 2-0-0 లు, రు 2-8-0, రు 3-0-0 చొ॥ సం॥ 10 నెలలు జీతము లీసికొనబడును. ప్రత్యేకముగా అభిమానవిద్యమార్గము నేర్చుకొనగోరు విద్యార్థులు నేర వృథంగను బోధశాస్త్ర సనముగాక మిగిలినవేది నేర్చుకొననను విషయమునకు నెలకు రు 1-0-0 వంతున జీత మియ్యవలెను.

సాధారణపాఠములు

1. మాతృభాష (తెలుగు) 2. గణితము 3. చరిత్ర, భూగోళము రాజ్యాంగములు 4. ప్రకృతిశాస్త్రములు 5. హిందీ. 6. మతబోధ భగవద్గీర్తనలు 7. నూలుతీయుట 8. దేశీయ కళకళ.

అభిమాన విద్య

(ప్రతిభాకు దినమున కొకపూట వినియోగింపబడును.) 1. సంస్కృతము-అయ్యుత్తేజము 2. సంస్కృతము. ఆంధ్రము 3. సంస్కృతము. కేదము 4 చిత్రలేఖనము అచ్చులు చెక్కుట 5. వాణిజ్యవిద్య 6. నేతరంగుపని అద్దకము 7. వృథంగము 8. ముద్రిణము, మ్రొవచేయుట 9. సంగీతము 10. ఇంజనీయరింగ్ 11. చరిత్ర, రాజనీతి అర్థశాస్త్రము 12. ఆంగ్లము 13. బోధశాస్త్రము.

సాధారణపాఠములు చదువనక్కరలేకదే అభిమాన విద్యయందుమాత్రమే కృషిసల్పదలచుకొనువారుకూడ ఈ పాఠశాలలో చేర్చుకొనబడుదురు.

1. ఆంధ్రము:— చిన్నతరగతులలో జ్ఞాపకశక్తి అభివృద్ధియగుటకు అనుకూలము నిచ్చు కల్పనవేయబడితి ప్రాముఖ్యతనిచ్చుచు, విద్యాభ్యాసము పూర్తియగునంతే భారతభాగత తాది గ్రంథములను స్వతంత్రముగా అవ్యయము చేసికొనగల కీర్తిచ్చుట మాయాశయము.

మొదటి మాడు తరగతులలోను మాతృభాషతప్ప మరీ యేమితిరభాషయు ప్రారంభింపబడదు.

హిందీభాష వాల్లవతరగతి యందు ప్రారంభమగును. ఆంగ్లముగాని సంస్కృతముగాని నేర్చుకొన గోరువారికి 5 తరగతినుండియే అధ్యయనకాలము కల్పింపబడును.

2. ఆయుర్వేదము:— కేవలము పుస్తకపాఠములేగాక అనుభవపూర్వక మగుశిక్షను గలపుటగను వైద్యకాలగూడ నొకటి పాఠశాలకు చేర్పబడియుండును. జ్వేదములు కుడితఃపాఠశాలయొందు విద్యార్థులు శిక్షింపబడుదురు. ఈవైద్యకాలములో రోగులకు చికిత్సచేయుదును. వీరలకు జ్వేదములు ఉచితముగ నీయబడును.

3. చిత్రలేఖనమునందు చిత్రలేఖనము వగయిరాలు నేర్పబడును.

4. వాణిజ్యవిద్యయందు టైప్ కొట్టుట, సంక్షిప్తలిపి, బుక్ బిండింగ్, క కెస్పాన్డెన్సు, వాణిజ్యభూగోళము నేర్పబడును.

5. నేత రంగుపని అద్దకము:— శాస్త్రయుక్తముగా నీవనలు నేర్పబడుట నుమాత్రమిగానిగారి సుబ్యుతీ యాత్రము నడుతు తక్కువతీరున పొందినవారి నొకరిని రప్పించుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి.

6. ముద్రణము:— సాధారణముగా ప్రాథమికవిద్యతో నడుపుచున్నవారిని జీవించునీ వచ్చుబాటలకు అచ్చులు కూర్చుట మొదలగుపనులు నేర్చుకొనుట సమాచారింతును.

కొలిది దినములక్రిందటనే యిచ్చుటకు వచ్చిన అభిలభాతకాలగ్రాహి సభ్యులును, ఉదార స్వభావులును నగు శ్రీ యంత కేవలం లాల్ గారును వారిమిత్రులును పాఠశాలకు ఒకమాద్రణయంత్రమును, యితరసాధనసామగ్రిలను కొనుటలై రు 3000 (రెండువేలు) లను దయచేసినందుకు వారికివృద్ధుల పూర్వకంఠనముల నిర్వించుచున్నాము.

7. సంగీతము:— గాత్రము ఫిడెలు పీణ వగయిరాలు నేర్పబడును.

8. ఇంజనీయరింగు:— గణితశాస్త్రమునం దభివృద్ధిగల విద్యార్థులకు ఆజ్ఞానము జీవితము నందుపయోగపడు నిమిత్తము ఈభాగ యోజనాచేయబడినది. ఇంజనీరీ, లెవెలింగ్, రోడ్డు నేతలు మొదలగు విషయములు నేర్పబడును.

9. చరిత్ర రాజనీతి అర్థశాస్త్రము:— ఈ విషయములను నూర్చి ప్రత్యేకకృషిచేయుచుండు నితరులకూడ అప్పుడప్పుడు పాఠశాలకువచ్చి ఉపాధ్యాయులు తిచ్చుటకు యోర్పాటు చేయబడును.

10. బోధశాస్త్రము:— చిన్నచిన్న గ్రామములయందు కూడ జాతీయవిద్యాలయము నేర్పబడుచుండు నీ కాలమున, అందుపనిచేయు ఉపాధ్యాయులు కొంత అనుభవజ్ఞులమును సంపాదించుట అవసరమును నుద్దేశముతో యాభాగ యోర్పాటు చేయబడుచున్నది. ఏ తరగతిగాని, వృత్తి విద్యాభ్యాసగాని 5 గురు విద్యార్థులైన లేకుండ ప్రారంభింపబడదు.

దాన్ 5 వ లేదీనుండి 5 గురు శంకరువిద్యార్థులకు పాఠశాల యావరణమునకే ఒక వగయిరము నేర్పాటు చేయబడి నడుపబడును. ఈ బాలకుల భోజనము, యిచ్చుట మొదలగు అన్ని సదుపాయములు చేసి కొంతసాహిత్యమును జీవనోపాధి బహుభాగము చేతిపనియు నేర్చుట బుద్ధివేషబడినది. ఈవిద్యార్థుల యోగ్యతలు కనిపెట్టి చూచుచుండుటగాను ఒక యుపాధ్యాయుడు పాఠశాలయందు నివాసముండును.

మహాజనలారా! విద్యాభ్యాస కాలమునందు విద్యార్థి పొందవగు శిక్షనిమిత్తమై గురుకులవాసపద్ధతి అత్యవసరమని విద్యజ్ఞులు కలుపుచే నంగీకరింపబడుచున్నది. మావిద్యాలయము నట్టిగురుకులముగమాన్చి అభివృద్ధిపరచునాక మాకు కలదుగాని, భవలోపముచే నట్టియుత్కృష్టకార్యమును పూనుకొన జాలకున్నాము. విద్యాభిమానులగు ఓక్షిప్తశ్రుతులారా! చరిత్ర సంకతులగు మాయాశయములు కార్యసాధనలగు గాంచుటకు తోడ్పడి కీర్తిగాంచుడి. మావిద్యాలయమునకై నెలచందాయాపమునగాని, సంవత్సర విరాళయాపమునగాని, భవరూపమునగాని, పీఠమగు భూవసతిరూపమునగాని ఉదారమనస్కులై వాసము నేతలు నేడుచున్నాము. విద్యాలయమునకు వలయు పుస్తకములను గాని, వరి కరములను గాని వంతున పూర్వకముగా నొకరిని రప్పించుచు.

మిశ్రాసంగు దానము నేవిద్యకై న ప్రత్యేకముగ వినియోగింపుచును నెదల మేనుట్లే చేయుదుము. అరితిని యిమధ్య శ్రీయుత నేత జీవనోపాధిగారును వారి మిత్రులును, అతిదయతో నొసంగిన రు 2000 ల విరాళము విద్యాలయమునందలి ముద్రణాలయమునకై వినియోగింపఁ బడుచున్నది. కళ్యాణవంతులారా! మిమి యింద్ల వివాహాది కుభకార్యసందర్భముల మావిద్యాలయమును జ్ఞాపకమునుకొన గోరుచున్నాము. మావిద్యాలయమునకు ప్రవీణులను రావించుననియున్నది. మేటి విద్యాంకులచే నుక్కిచ్చి గ్రంథములను వ్రాయించుననియున్నది. అట్టి వండితులను శాస్త్రజ్ఞులను ఉచితరీతిని సత్కరించుచు పోషింపవలసివచ్చునని మిమి నన్నది. శ్రీచుంతులారా! ఆంధ్రగీత్యాభావ లంకాకృష్ణుడు అగ్రస్థానమును వహించిన ఈరాజరాజనరేంద్రుని కట్టుమున ఆంధ్రగీత్యాభావములు పురుషధర్మంబడుటకు చేయుత నొసంగుడు. భావప్రపంచమున రసజ్ఞుల నోలలాడించుడు. గాన: ద్విరచనాది కళలను పోషింపుడు. భారతీయులను దాగ్యవిముక్తులగును స్వతంత్ర జీవనపరులు గను జేయు వృత్తివిద్యల నుద్ధరింపుడు. గురుకులవాసపద్ధతి ననుసరించి వసుతుల నేర్పరచి లేత బుతులను కాపాడుడు. బ్రహ్మచర్యా శ్రమముయొక్క ప్రాముఖ్యతను గుర్తింపుడు. మన మార్తజే భావిధితి విద్యార్థులైననే ఆధారపడి యుండునని ప్రాజ్ఞులు చెప్పుచుండురు గదా? కనుక మావిద్యార్థులను సకల గణగణపాఠిలులగును, జేకనీవా పరాణిలులగును, స్వార్థత్రస్యనిరతులుగనుజేయ బద్ధకంఠులు గండు.

భారతమాతృ పవిత్రచరణసందర్శనమున నుద్దీప్తమగు నవకీర్తిచే జేజోవంతులగు యువకులారా! విద్యార్థులారా! మిమి మావిద్యాలయమున శిక్షింపబడి గుణవిల్పలై జ్ఞాన సంపన్నులై జ్యోధారకులై భారతమాతను సేవిండుటకు నడుము కట్టుడు! చంచలమనస్కులై నటునిటు దిరుగుచు కాలయాపనముచేయక మావిద్యాలయమునకు శీఘ్రముగ రండు.

జేక పిత్రైక పరులగు విద్యార్థిపోషకులారా! జేకనాయకుల ప్రబోధములను మిమిల్లయించు సమాజముగా నుద్ధరించిన జేకభక్తిరీతములు మొలకలెత్తుటలై వారిని మావిద్యాలయమున కంపుడు. మొక్కచిగిల్చి పువ్వులు పూసి కాఱులుకాచి ఫలవంతమైనవృక్ష మిమి యానందభక్తులగుదురు. మావిద్యాలయము విద్యార్థిని స్వకీర్తి సాధారణమనిగి జేయ ప్రయత్నించుచున్నది మఱకుడు. ఈణమునందు తోడ్పడుడు.

సకల విద్యాధురంధరులగు వండిత వర్ణులారా! శ్రీచుంతులు మావిద్యాలయమునం దవ్యాజి మేమాభిమానములను గలిగి యున్నార. మిమిగూడ మావిద్యాలయమును అట్టివాత్సల్యముతోడ నాశీర్వదించుచు మాకీర్తికొలిది జేయగలుగు సత్కార్యముల స్వీకరించుచు మా విద్యాలయమును మిమియొక్క కర్మజ్యేత్రముగ జేయ సిద్ధమనన్ములు గండు.

సకలమనస్వ ప్రయత్నములను చేయుచు, వాలొకకనాధని కృపారసమునకై మనఃపూర్వకముగ ప్రార్థించుచున్నాము సకలకళ్యాణమయిండును, మంగళప్రదము నగు భగవంతుడు మావిద్యాలయమును సంక్షించుచుండుగాక!

పాఠశాలయందు చేరగోరు విద్యార్థులు ఈ క్రింది సమాచారా దరఖాస్తులనునింపి బాన్ రివ లేదీ నాటికే చేరునట్లు విద్యాలయ క్రధానోపాధ్యాయునకు వంపవలెను. వారి వర్గభేదములేక విద్యార్థులు శిక్షింపబడి తగియున్న తరగతులలోనికి చేర్చుకొనబడుదురు. వీర విద్యార్థులకు జీతములు తగ్గించబడును.

1. విద్యార్థి పేరు.
2. తండ్రి, లేక సంతుకుని పేరు, కాపురస్థలము
3. జన్మించిన తేదీ.
4. ఇదివరలో యెబడిలో యే తరగతిలో చదివినది.
5. ఇచ్చట యేయే తరగతిలో చేరగోరునది.
6. ఏ యభిమానవిద్య నభ్యసించ నెంచినది.
7. రాజమహేంద్రవరమున ఎచ్చట, ఎవరియంటిలో బసచేసినది. లేక బసచేయ నుద్దేశించినది.

సంరక్షకునిసంతకం—లేదీ విద్యార్థిసంతకం—లేదీ
అప్పన సుబ్బాబు పు,
బ్రహ్మజోష్యుల సీతారామయ్య
రాజమహేంద్రవర దేశీయవిద్యాలయ సంఘ
కార్యదర్శులు,
త. ప్రకాశరాయుడు
విశ్వవిద్యాలయ క్రధానోపాధ్యాయుడు.

భారత కాంగ్రెసు స్థాపన సంఘం

సమాధాన తీర్మాన మోదించబడెను

కార్యసంఘసభ్యులందరును రాజీనామాలు నిచ్చిరి

క్రొత్త కార్యసంఘ మొన్నుకొనబడెను

నాగపూరు స్వరాజ్యపతాక సంఘము సత్వాగ్రహ మామోదింపబడెను.

(ఆ సో సీ ఏ టె దు ప్రె స్సు)

జూలై 28 వ తేదీన జరిగిన భారత కాంగ్రెసు స్థాపన సంఘసభలో సమాధానమును గూర్చి శ్రీయుత పురుషోత్తమదాసు టాడనుగా రుకపాడించిన తీర్మానమునుగూర్చి చాల చర్చ జరిగినది. "కాంగ్రెసు మహాసభ వారు గతంలో నామోదించిన తీర్మానము ప్రకారము కాననసభల ఎన్నికలలో ఓట్లనియ్యరాదని దేశీయులకు బోధించుట కాంగ్రెసు సభ్యులముఖ్య కర్తవ్యమై నను ప్రస్తుతము కాంగ్రెసులో కలిగిన కక్షలను తొలగించి మంల ప్రాజెక్టును కలిగించు టర్యునరముగాన కాననసభల ఆధ్వర్యము ఓట్లనియ్యగూడదని దేశీయులకు కాంగ్రెసు ప్రకారము బోధించగూడదు" అను తీర్మానము హెచ్చుమండిచే నామోదించబడెను.

రెండవరోజు సమావేశము

28 వ తేదీ ఉదయమున మరల స్థాయిసంఘసభ ప్రారంభమై మధ్యాహ్నము 2.30 వరకును జరిగినది. కార్యక్రమమున కొన్ని విషయములు మాత్రమే పరిష్కరింపబడినవి. టాడనుగా రుకపాడించిన తీర్మానమును గూర్చి మరల చర్చ ప్రారంభమై కడు తీవ్రముగా జరిగినది. ఆ సభలో వాగ్ధాటి గలసభ్యులందఱును తీర్మానమున కనుకూలముగనో క్రొత్తకాలముగనో ఉపన్యాసముల కొనసాగిరి.

లాల్లా ధునిచందుగారు - అంబాలా

"స్వరాజ్యపతాకమువారు కాంగ్రెసుపతాకమువారితో సంఘమును నడలుకొనకుండు నే కాననసభలకు వెళ్లగూడదు" అను స్వరాజ్య సంపాదనకాంక్ష కాంగ్రెసుపతాకములోని తీర్మానాచారముల కెంతటివముగా నున్నదో స్వరాజ్య పతాకమువారికి గూడ నతః తీవ్రముగానే యున్నది. ప్రస్తుతానికి నీ తీర్మానాచారములను తమ కట్టుబట్టిన వదిలనలేననియే నేను కోరెదను" అని ధునిచందుగారు నుడివరి.

అనేగారు (బీహారు)

"అవరణసాధ్యముగు విధానము నేర్పరువలెను. రెండు కక్షలనువారికిని భిన్నాభిప్రాయములు కలిగినవారే కేరళించి కలిసి పనిచేయదగిన విషయములుగూడ కొన్ని యుండవలెను. లేనిచో మన ప్రతిభలను మన విధేయత నకాళముగా గొని మన పుణ్యమునకు నష్టమును కలిగించెదరు" అని అనేగారు నుడివరి.

మహాదేవ దేశాయిగారు (గుజరాతు)

"కాంగ్రెసు పతాకమువారికిగల్గయుక్తాయుక్త విచారదత్తతను వారి ముఖ్యనిర్దేశములను గూడ కదలకొని అనుచితముగు సమాధానమున కంగీకరింపవలెనని స్వరాజ్యపతాకమువారు కోరుచున్నారు. కాననసభలకు వెళ్లటమన కలుగు ననర్థకముకంటె కాంగ్రెసువారు పేక్షపొందుటమన నధికముగు ననర్థకము కలుగదని నా అభిప్రాయము" అని దేశాయిగారు రనిరి.

బాబాసాహెబు పరంజపిగారు (మహారాష్ట్రము)

"అనుభవాబాధులను నూతులను వెనుక ముగిసికొని సంఘసభ్యులుగా నుండి దొరకమువారిచే తొలగింపబడిన సభ్యులై టిర్రిభావములను చూపికో యిపుడు కాననసభలకు వెళ్లగోరు పతాకమువారు గూడ నట్టి భావమునే చూపవలెనని" పరంజపిగారు రనిరి.

జార్జి జోసెఫుగారు (చెన్నపురి)

"స్వరాజ్యపతాకమువారు కాంగ్రెసు ఉత్తరపును తిరగ్గురించి తిరుగుబాటుచేసిరి. వారుంటు చేయుట అనుచితము. వీరింటుచేయుటమన యింకనెంతటి నీచదృతికే అనునందునట్టి మహానర్థకము కలుగుటకు వీరు మార్గదర్శకులైరి. స్వరాజ్య పతాకమువారు కాంగ్రెసుపట్ల మరల విధేయతను చూపినగాని ఎట్టి సమాధానము టదరదు" అని జోసెఫుగారు రనిరి.

సుభాష్ చానుగారు (పంగరాష్ట్రము)

"అలసంభావ్యము విమృశకుమగు సభిప్రాయమును కలిగియున్నచో కాంగ్రెసుపేరుమీద కాకుండా క్రలేయముగా పనిచేయుటకు వారి కధికారము గలదని గాంగే మహాత్ముని యంగు యిండియాలోనే యున్నది" అని పిరాగంధమునండి ఆవాక్యమును చెప్పిరి. "రైతులకు సంబంధించిన రైతువారీచట్టమును, విద్యార్థులకు సంబంధించిన విద్యార్థిమయకచట్టము, రద్దు పరుమటకు కాననసభలలో పనిచేయుటకు సామర్థ్యము గలవారిని ప్రతినిధులుగా ఎన్నుకొనుటకు పంగరాష్ట్రమునందలి రైతులు మిక్కిలిగా కోరుచున్నారు. క్రమశిక్షణ నిరోధమును కలిగించు దృఢసంకల్పముతో కాననసభలకు వెళ్లటమే మన కేరళకు సాధ్యముగా కనబడుచున్నదని" వీరు నుడివరి.

అవసర కాంగ్రెసుసభ

అవసర కాంగ్రెసుసభను జరుపవలెనని మాజామాతీ, టంగుటూరి ప్రకాశంగారును మరికొందరును వాదించిరి.

తెల్లూరుగారు (పూనా)

"మావిధానమునుగూర్చి స్వరాజ్యపతాకమునకుచేసిన మేము దాని ఆంశమును చూచువరకును మేము. కాంగ్రెసు విషయములలోగూడ మేము యథానుకూల సహకారమునే తూపెదము. ఏకైకమైన మాకద్దముల కంగీకరింపవలెనని మేము కాంగ్రెసుపతాకము వారికాళ్లు కట్టుకొను" అని వీరు నుడివరి.

సత్యమూర్తిగారు

"మేము కాంగ్రెసునై తిరుగుదలము. మేముగూడ నిస్సంకయముగా సత్యమును కాంగ్రెసుపతాకమువారే. ఆర్థికచట్ట మామోదింపబడి ఆర్థిక రెండునెలలైనను మిశ్రాసంస్థలను మింకను భావనాప్రపంచమునండి బయటజేరనేలేదు. మనము కాననసభలకు వెళ్లనగాని యిట్టిపనులను నిరోధింపబాలము" అని వీరు చెప్పిరి.

ప్రకాశంగారు

"ఓట్ల నియ్య గూడదని ప్రచారముచేయుట నిరసిచేయదగును. నిర్మాణవిధానమును సాగించుచు కాననసభలను నకు దేశీయులను సంసిద్ధులను చేయవలెను" అని వీరు తెలిపిరి.

సి. రాజగోపాలాచారిగారు

"ఎట్టి సమాధానమునకును నేనంగీకరింపబాలను. ఒకరి మీద ఒక రాధాంధకరంబు ఎవరికట్టుకు వారు స్వకీర్తిమైన ఆధారములే తమ తమ పతాకము సాగించుకొనవలెను. రాజకీయములలో నభిప్రాయభేదములు కలిగిన సభిప్రాయములను గోల్పోకుండుట ఆసాధ్యముగాదు" అని వీరు నుడివరి.

డాక్టరు అన్నాగారు

"మనము పూర్తిగా భ్రమ జెందుచున్నాము. ఎవరు ఏ కేరళించి నాయకత్వము వహించి కేరళయు నడిపింప నమరుతో వారికే మన మరకాళ మియ్యవలెను మనము తప్పకొనుట యుక్తము. రాజకీయములందు భిన్నాభిప్రాయములు కలిగినవారు మైత్రిని గోలుపోకుండు నుండ గలిగినంతటి సమానము మనదేశీయుల కింకను కలుగలేదు. శ్రేష్ఠ శ్రేష్ఠ ఆంధ్రకళ కలిగినచో కాంగ్రెసు విధానమునందలి వివరములను మనము వదిలకొనక తప్పదు. కాంగ్రెసు గౌరవము పూర్తిగా తొలగిపోయినది గావుననే హిందూ మహమ్మదీయ విరోధముల కిపుడు మూలస్థానమైన మహాబులో నాయకుల హితోపదేశము నెవ్వరును లక్ష్యము చేయలేదు. వికమర్య మర్య వసరము. ఈసమస్యను పరిష్కరించుట కవసర మహాసభను జరుపవలెను" అని వీరు నుడివరి.

రాజేంద్ర ప్రసాదుగారు (కాంగ్రెసు కార్యదర్శి)

"కాననసభలకు వెళ్లవలెననుసన్నామమును స్వరాజ్య పతాకమువారు వదిలకొనినగాని సమాధానము టదరదు" అని వీరు నుడివరి.

సరోజినీగారు

"మహాబులో హిందువులకును మహమ్మదీయులకును విరోధములు కలుగుట చాల విచారకరము. క్రమశిక్షణిని ఈ కింకన కాంగ్రెసు తీర్మానమును మక్కికి మక్కి తెరవేర్చవలెనని కాంగ్రెసువారు పట్టుబట్టుచుండుటచే వారు మూర్ఖ మంతకులు" అని యామె నుడివెను.

తీర్మాన మోదించబడెను

ఇట్లు పలువురు తుపస్యనించిరి. వీరుంటు దానుగారు కొంత ముచ్చటించిరి. ఓట్లు పుచ్చుకొన గా టాండ్ ను గారి తీర్మానమున కనుకూలముగా 98 గురును, క్రతిమూలముగా 71 మందియును ఓట్లనిచ్చిరి. 10 మంది తటస్థులుగా నుండిరి.

అవసరమహాసభను జరుపవలెనని తీర్మానము వీగిపోయినది.

కార్యసంఘసభ్యుల రాజీనామా

ఈ తీర్మాన మోదించబడగానే కార్యసంఘసభ్యులలో నొకరు తప్ప కక్కినవా రందరును రాజీనామాలు నిచ్చిరి. మధ్యాహ్నము మరల స్థాయిసంఘసభకుడగానే అధ్యక్షుడు దానుగారు రాజీనామాలు గూర్చి ఆసభలో తెలిపెను.

దానుగారు

"1 రాజగోపాలాచారి, 2 రాజేంద్ర ప్రసాదు (కార్యదర్శి), 3 యమునాలాల్ బజాజ్ (కోశాధికారి), 4 దేశపాండి 5 నల్లభాయిపటేలు 6 ప్రజాకోరుగారు 26 వ తేదీ వుదయమున సభముగియగానే రాజీనామాలు నిచ్చిరి. నేనందఱు చాల దింతింపుచున్నాను. రాజీనామాలు నామోదించకుండుట కీస్థాయి సంఘమువారి కధికారము కలదు" అని దానుగారు నుడివరి.

7 సరోజినీదేవి, 8 ప్రకాశం, 9 డాక్టరు అన్నాగారు మొదట సమాధానతీర్మానము నామోదించిరి. రాజగోపాలాచారిగారు మున్నగువారు రాజీనామాలనిచ్చుటలో అవసరముగ తొందరపడిరని వారి నామోదించిరిగాని దానుగారు సభలో వికరింపగానే వీరును కక్కిన కార్యసంఘసభ్యులందరును గూడ నపు డాసభలోనే రాజీనామాలు నిచ్చిరి.

జనమారలాలుగారు

"రాజగోపాలాచారిగారు మున్నగువారు పంపిన రాజీనామాలు నామోదించగూడదు. వారియందు సంపూర్ణవిశ్వాస మింకవారికి కలదు" అను తీర్మానమును జనమారలాలుగా రుకపాడించిరి. అతీర్మాన మర్యధికసంఖ్యాకులచే నామోదించబడెను. కాని కార్యసంఘసభ్యులలో హెచ్చుమంది రాజీనామాలను రద్దుపరుచుకొనుట కంగీకరింపవలెనని తెలియచున్నది. రాజీనామాలు నిచ్చినవారి భావము

"సమాధాన తీర్మానమును స్థాయిసంఘమువారు నామోదించుటమన రాజకీయముగ నాత్మవిశాసమే కలిగినది ఈ తీర్మానము నామోదించుటమన కాంగ్రెసుప్రతిష్ఠ పూర్తిగా తొలగిపోయినదిగాన నట్టి పద్ధతిని కొనసాగించుటకు మేము సహాయము చేయబాలము. అందువలన మేము కార్యసంఘమున సభ్యులుగానుండ బాలము" అనుభావమును 1 రాజగోపాలాచారి, 2 రాజేంద్ర ప్రసాదు, 3 యమునాలాల్ బజాజ్, 4 నల్లభాయిపటేలు 5 ప్రజాకోరు 6 మాజామాతీ, 7 దేశపాండిగారు వెల్లడించిరి. తమయందు సంపూర్ణ విశ్వాసము కలదని స్థాయిసంఘమువారు తీర్మానించినను తాము కార్యసంఘమున నుండి పనిచేయబాలమని యిప్పిడుగురుకు స్పష్టముగా తెలిపిరి. రాన 27 వ తేదీన జరిగిన స్థాయిసంఘ సభలో వారీతీర్మానము నామోదించబడెను.

క్రొత్త కార్యసంఘము

"కార్యసంఘమున రెండుపతాకముల తీవ్రవాదులుగూడ సభ్యులుగా నుండగూడదు. కాన సభ్యులకుతమ నేనుగూడ రాజీనామా నిచ్చుచున్నాను. ఇచ్చడే సమాధాన తీర్మానము నామోదించినవారిలో నుండి కార్యసంఘసభ్యులను ఎన్నుకొనదగునని దానుగారు నుడివరి. (క్రొత్తసభ్యులెన్నుకొన్నబడిః

క్రొత్త భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘము

అధ్యక్షుడు

1. డాక్టరు అన్నాగారు.
2. జనమారలాల్ బజాజ్ గారు.
3. టి. ప్రకాశంగారు.
4. డాక్టరు మహమదుగారు.
5. సరోజినీదేవి గారు.
6. డర్బారు లేబరింగుగారు.

- 7. మూలాన అబ్దుల్లా అజదుగారు.
- 8. పురుషోత్తమదాసు టాండెగారు.
- 9. పండిత సంతానగారు.
- 10. అనుగ్రహ శాశ్వతానింగుగారు.
- 11. చాక్లర్ వరదరాజునాయుడుగారు
- 12. ఖాజీ అబ్దుల్ వజీరుగారు

ఎన్నికల తగాదాలు

సభ్య రాష్ట్రములు (మహారాష్ట్ర, బెంగాల్, మద్రాస్, యావేందు రాష్ట్రములలోను కలిగిన ఎన్నికల తగాదాలును పరిష్కరించుటకు నలుగురు మహానుభావులుగా ఏర్పరచిరి.

నాగపూరు స్వరాజ్యపతాకము

“స్వరాజ్యపతాకమును సంతకించుటకు నాగపూరులో సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించిన వలంటీరుల సేనలకు రభసించుచున్నారు ఈ సత్యాగ్రహమున పనిచేయుటకు దేశమునందలి వలంటీరులందరును సంసిద్ధులుగా నుండవలెనని యీ సభ వారు కోరుచున్నారు.”

అను తీర్మానము గూడ నామోదించబడినది. ఈ తీర్మానమున నీ. రాజగోపాలాచారిగారు పాల్గొనిరి. దీనిని గూర్చి చర్చించుటలో చాల వింతపలుకులను కొందరు సభలో తెలిపిరి. ఇటు లనవలయునగు వలంటీరులకు శాశ్వతములకు పంపుట నిరుపయోగమని కొందరిని. మన జాతీయతకు నిదర్శనమగు పతాక గౌరవమును మనము ముఖ్యముగా కాపాడవలెనని మరికొందరిని, చివరకు తీర్మాన మామోదించబడినది. దీనినిగూర్చివచ్చున ప్రతిభలలో (కనకంప గూడదని వంగరాష్ట్ర) సభ్యులలో నొకరునూచింపగా విశేషము లేవరచునూర్చి ప్రతిభలకు తంతివార్తలను పంపగూడదని అభ్యర్థనను కోరెను 27 వ తేదీని ఆరుగంటలవేపు స్థాయిసంఘసభ జరిగినది. 28 వ తేదీని మరల సభ జరుగును.

25 వ తేదీని స్థాయిసంఘసభ ప్రారంభమైనది. 10 గంటల వరకు సభ్యులు చాలమంది ప్రేక్షకులును కొందరు స్త్రీలును గూడ వచ్చిరి. ఇదివర కీసంఘమువారి సభలకు ప్రతిభావిశేషములు కన్పడును రానియ్యలేదు. 25 వ తేదీని వారినిగూడ రానిచ్చిరి (ఆ. వెన్ను)

అంధ్రప్రదేశ్ కా ప్రతినిధియొద్దనుండి

రాజకీయ వాతావరణమును పరిశీలించి దేశవర్తమానములను గమనించి కర్తవ్యమును నిర్ణయించుటకు దేశమునందు గలిగిన యాజేదనను బోధించుచున్నామని ఆఖిలభారత కాంగ్రెసుకమిటీ సమావేశము విశదము చేసినది. దేశభావిమును చాలమంది బుధవార ముదయమునకే బొంబాయికి చేరిరి. స్వరాజ్యపతాకమువారు, కాంగ్రెసుపక్షమువారు వారి వారిపక్షమువారికి గల సాధన బాధ కములను యోచించుటకు గూడుచుండిరి. విశవత్వము గావలయునని కోరిన రాష్ట్రములందు సంయుక్త రాష్ట్రము వాయిత్యమును వహించుచున్నది. క్రియత జవహర్లాలు సేవ్రుగాయను, పురుషోత్తమదాసు టాండెగారును, రాజీ కావలయునని కోరిన వారియందగ్రగణ్యులుగ నున్నారు. పిరి పురుష (కృష్ణజన్మస్థానమునందు సంకల్పముకాలము నిరసింపియుండిరి. ఈ భయమును అసహాయోద్యమమునందు పుపూర్ణవిశ్వాసమును గలిగియున్నారు. కాని రెండుపక్షములకును రాజీనామా కావలయునని సంయుక్త రాష్ట్ర రాష్ట్రీయసభ అందు తీర్మానమును గావించిరి. విశవత్వమునకు పాటుకడుచున్న వారియందు సంతోషపడెడి ప్రముఖులను వహించినది. ఆ మెరుగల కుటుబడి నామె రెండుపక్షములకును రాజీని కుదురుచుటకు వినియోగించినది.

కార్యసంఘసభ

28 వ తేదీ బుధవారము మధ్యాహ్నము నేటు జమ్మలూరు బజారు గొప్పనామనందు కార్యనిర్వాహక సంఘము గూడినది. జవహర్లాలుగూడ సంగ్రహించుట కాహ్వానపరిపాలించిరి. సాయంత్ర మారుగంటలవరకు ఆలోచన జరిగినది. పర్యవసాన మేమియును లేలేదని తెలియుచున్నది. బహిష్కారమును నిరసింపించుటయందంగీకారము లేదని తెలియుచున్నది. రెండవ దినమునం బుదయమునం తెరిగి కార్యనిర్వాహక సంఘము గూడినది. రెండు మూడు గంటలకాలము చర్చ జరిగినతరువాతను సుభయతక్షణములను వంగిరించెడి పద్ధతిని ప్రత్యేక కాంగ్రెసును సమావేశము చేయవలయునని నిర్ణయించబడినది. క్రియత రాజగోపాలాచారిగారు కాంగ్రెసుసభ్యులను కేయటకుగా కోర తీర్మానము నుపపాదించినటులును, దానిని కార్యనిర్వాహక

సంఘమున సభిక సంఖ్యలు నిరాకరించినటులును తెలియుచున్నది. కార్యనిర్వాహక సంఘమునందు భేదాభిప్రాయములు కలుట తెలియుచున్నది.

ఆలోచనసభ

28 వ తేదీ బుధవారము సాయంత్రము భిలాభుకారాల్ లకునునందు శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారి యాధిపత్యమునందను రాజీనామాసభ గూడినది. అసభకు ముప్పది నలుగురిమంది వచ్చి యుండిరి. జవహర్లాలు, టాండెగారును రాజీనామాయొక్క అవసరమును విశదము చేసిరి. సంయుక్త రాష్ట్రమునందు కాంగ్రెసు ప్రచారముచేయుట యసాధ్యమనియును, క్రమము కాంగ్రెసుకుము వారందరును స్వరాజ్యపతాకమునందు కేతువన్నారనియును, ప్రచారములు తొరకుట మార్గభమనియును, దేశమునందు కాంగ్రెసునని జరుగుటకు విలులేదనియును రెండుపక్షములకును సంయోగము చేకలేదుమన కవసరమనియును తెలియజేసిరి. పంబాయివరకు గల దుస్థితివలన రెండు పక్షముల వారిని సంయోగ మవసర మనియును హిందూ మహమ్మదీయసంయోగమునకు రెండు పక్షములవారును గలిసి పని చేయవలయునని పంబాయి రాష్ట్రీయసంఘము తీర్మానము చేసినదనియును తెలియజేసిరి. బులము సాంబమూర్తి గారు ప్రత్యేక కాంగ్రెసునబట్టి దేశపరిస్థితుల కనుకూలముగ కర్తవ్యమును నిర్ణయించుటయొ రెండుపక్షములకును రాజీనామాకు సాధనమని తెలియజేసిరి. ఆయా రాష్ట్రములవారు వారి వారి భావములను వ్యక్తముచేసిన తరువాతను రాత్రి 9 గంటలకు సభ ముగిసినది. తెరిగి రెండవదినము సాయంత్రము మూడుగంటలకు రాజీనామాయొద్దని కోరెదీవారు మరల సమావేశమై విషయమును జర్చించిరి. రెండు మూడు గంటలవరకు చర్చజరిగినది. తేక భక్తవేంకటకృష్ణగారు ప్రభావము గాదు వారిభావిప్రాయమును తెలియజేసిరి. వెంకటకృష్ణగారు రెండుపక్షములవారిని వారి భావిప్రాయమును మాన్పుకొనుట సాధ్యము గాదని తెలియజేసిరి. ప్రభావముగాదు రాజీయవసరమని తెలియజేసిరి. అనంతరము రాజీ తీర్మానమును వ్రాయుట కోర యవసంఘ మేర్పాటు చేయబడినది. ఆ సంఘ ముభయమును వంగిరించెడి పద్ధతిని ప్రత్యేక కాంగ్రెసును సమావేశము చేయవలయు నను తీర్మానమును సిద్ధము చేసినది.

స్థాయిసంఘసభ

28 వ తేదీ శుక్రవారము సాయంత్రము మూడు గంటలకు శ్రీకృష్ణ మందిరమునందు భారత కాంగ్రెసు సంఘముసమావేశమైనది. రెండు వందల సభ్యులు వచ్చియుండిరి. అంధ్రదేశము నుండి 18 మంది ప్రతినిధులు వచ్చియుండిరి. తేకవింధు దాసుగారు మంచి వృద్ధయువలో వచ్చినటు లూహించదగియున్నది. దాసుగారి యారంభోపన్యాస మింతవరకే తెలిసియుండును. దాసుగారి ప్రారంభోపన్యాసానంతరము తీర్మానమును ప్రతిపాదించబడినది. కార్యనిర్వాహక సంఘమువారి తీర్మానమును రాజగోపాలాచారిగారు యపసహించిరి. అనంతరము టాండెగారు రాజీనామా తీర్మానము నుపపాదించిరి. సాంబమూర్తిగారు ప్రత్యేక కాంగ్రెసు తీర్మానము నుపపాదించిరి. ఈ తీర్మానములను గురించి చర్చ రాత్రి 8 గంటలవరకును జరిగినది. భేదాభిప్రాయము గలవారందరును వారి భేదాభిప్రాయమును తెలిపిరి, ఆ చాక్లర్లాదిగారు రాజీనామా గూడదని గట్టికా తెలియజేసిరి. ఆయన ప్రసంగము కొంత కర్తవ్యకోరముగ నుండినను గంభీరభావ భరితముగ నున్నది. అభ్యంతరముగారి విశేషావదము వారి స్వభావమున కనురూపముగ నున్నది. రాత్రి 8 గంటల తరువాతను విషయచర్చ రెండవ దినమునకు నిలుపుటకు చేయవలయునని సభ్యులు నిర్ణయించిరి. 26 వ తేదీ శనివార ముదయమున 8 గంటలకు మరల సభ సమావేశమైనది.

అంతలా దునీచందు గారు:—సంయోగవసరము మనలను కేదీసినది. స్వరాజ్యమునకు కావసరభూ సాధనములు గావని నేను నమ్ముచున్నాను. కాని వానిని సుపయోగించవలసియుండుము. గట్టిపట్టుకము గలవారిని వారి నమ్మకమును గౌరవించి కావమని చేసుచున్నాను. నాకంటివారు సదుద్దేశముతో బనిచేయుచున్నామని నమ్మ చేసుచున్నాను. కావసరభూయందును అసహాయోద్యమమును స్వరాజ్యవాదు లకులించుచున్నారని నమ్మ వలయును. సంయోగము కుదురకబోయినపుడు కాంగ్రెసునకు సమాధిని నేర్పాటుచేయుదుము. ఇప్పుడు సమాధానము కుదురకబోయిన పరమపీడనమునకు గారణంబగును. నిర్వాణ కార్యక్రమమునందును, కావగోల్లంపునమునందును మేము మిథు దొడ్డుడుము. కలిసి పనిచేయవలయు నని కోరికల మాకోరికను నిధము చేయరని నమ్ముచున్నాను.

బీహార్ ప్రతినిధి:— తేకవింధుదాసునకు అసహాయోద్యమమునందు విశ్వాసము లేకపోయినను గాంధీమహాత్ముని యాజేదానసారముగ జేరెటులు అభ్యంతరము చెప్పినారు. కొన్ని కోణాలవరకును కావసరభూబహిష్కారము చేయమని చెప్పటకు సభ్యులకు హక్కుగలదు. కాని ఇదిభర్తముగాదు. కాంగ్రెసు ఆ తేక మేమియును లేనపుడు కాంగ్రెసుసభ్యులు చేయగల తేమియునులేదు. ప్రత్యేక కాంగ్రెసును సమావేశముచేసి కర్తవ్యమును నిర్ణయించుట రాజీనామాకు సాధనము.

అన్న సాహెబు:—నేడు మనము సంయోగమునకై వచ్చినాము. వాద్యప్తి నీ విషయమునం దుంచవలయును. కలకత్తా సమావేశమునందయును రెండు పక్షములవారిని వారి యాదర్శమున కనుగుణ్యముగ బని చేయుట యవసరమని చెప్పించుటయి. అలహాబాదువరకు గూడిన సమావేశమునందును నీ విషయమే నిర్ణయించబడినది. క్రతువులకు మన విభేదము లాయొధులుగ నుండనందు, ముక్తరెండు మానములందు రాజీ గలిగినది స్వరాజ్య పతాకమువారు వారికి గలిగిన రాజీని తెరిగి కోరుచున్నారు. కాంగ్రెసు పక్షమువారు వారి భర్తమును నెరవేర్చి, స్వరాజ్యపతాకమున కిప్పుడు వారి మార్గము నవలంబించుటకు హక్కు గలిగినది. అనాహుకుల తెరిగి కొంతలము గావలయుననియె కోరుచున్నాము. ఇప్పుడు నేను కోరునది శ్రీయత రాజగోపాలాచారిగారు కోరుదానినే మేమును గోరుచున్నాము. ఆభావము జవహర్లాలు సేవ్రుగాయను తెలిపియున్నారు. ఈ విషయమును మీరు మరల ఇతర విషయములమీదను దృష్టిని మరల్చజను. దేశ తేమమునకు మన మందరమును గలనీ పనిచేయవలయునని మిమ్ము చేదుచున్నాను.

దేకా:— స్వరాజ్యపతాకము గోరునది భర్తమైనరాజీ కాదు అందువలనను నేను గిద్దానిగారి తీర్మానమును నామోదించుచున్నాను. గోఖలేగా రివిషయమున బోధించిరి. స్వరాజ్యపతాకమువారికి వారి సంకల్పమునె నెరవేర్చ గోరుచున్నాను. మనము మితవాదులను బహిష్కారము నాపుటల జేయవలకపోయినాము. అందువలనను బహిష్కారము సాధ్యముగాదు. ఇప్పు డావని జేయవలసియుండుము. జవహర్లాలుగారు గోరిన రాజీ ప్రయోజనకరముగాదు. మనము రాజీనామాకరించునపుడు మన భర్తమును విడుచుట సంభవించుచున్నది. అందువలనను మీరు రాజీ కంగీకరింపజను.

మధ్యరాష్ట్రముల ప్రతినిధి:— అందరును నొకవిధమైనవా రుండను. అసహాయోద్యమ కర్తవ్యమును బూర్తిగ విచారించుట లేదు. అందు వలన నీ విషయము విచారింపవలసియున్నది. లోకలుబోధము మూర్ఖినిపాలిటికే పంచాయితీలు నున్నను, మిశ్రప్తి కావసరభూయందు మాత్రమేగలదు ఇతరసంస్థావలందు జేరి పని జేయుచున్నారు. వేలమంది కాంగ్రెసుపక్షమువారు బొంబాయి యందును నితర మూర్ఖినిపాలిటికేలందును జేరి పనిచేయుచున్నారు. స్వభర్తమునకుగాను బనిజేయుచున్నవారికిగా నేవిషయమును జర్పించుచున్నాను. రాష్ట్రమునందు కలి నగరములందును బోధించుచున్న స్వభర్తమును రక్షింపవలయును. నూరకు అనాచారాలందును స్వభర్త పతనమున జేయుచున్నవారు కావసరభూవిషయమునను స్వల్పమైన రాజీకంగీకరింపవలయునని కోరుచున్నాను.

మంగయ్య కంతులుగారు:—నేను కాంగ్రెసు పక్షమునకు జేరినవాడను. నేను సంయోగము గావలయునని కోరముచేసి నాను. కాంగ్రెసు గౌరవము మనకు ముఖ్యముగానను మన మందరమును గలిసి పనిచేయవలయును. కాంగ్రెసు పక్షమునకు జేరియున్నను కావసరభూయందు నామోదించను. బహిష్కారమును విరమించుచున్నందును గౌరవము మిత్రత్వము గురుదు. బహిష్కారము ప్రతిభటనమును విరమించజేయునని తోకకున్నది. అది ప్రత్యేక కాంగ్రెసువలనను సాధ్యము. కమిటీయొమి నిర్ణయించినను రాష్ట్రములు తేరుగ నిర్ణయించవచ్చును. గభాధిపతి అధికారమున్నది నిర్ణయించినను నాకు సందియము గలదు. కాంగ్రెసు పక్షమువారికి వోదినటులు వారుచేసిన యెవలను కారితమును సభ్యుల్యమును గణగజాలదు. ఇది గణగుటకు. మనదృష్టియొ మోవలసియున్నది. అదృష్టిని మార్చుటకు ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సమావేశ మవసరము. అందువలనను ప్రత్యేక కాంగ్రెసును నిర్ణయించవలయునని కోరుచున్నాను.

తరువాత నామాటలాడినవారు ప్రత్యేక సమావేశము నిరపయో మనియును కార్యసాధనము గాదనియును స్థాయిసంఘమున కభికారము గలదనియును చెప్పిరి. మరియును స్వరాజ్యపతాకము సహాయయోగమునె యవలంబించవలసినది గానను రాజీయవసరమనియును భర్తవిరుద్ధము గాదనియును చెప్పిరి.

బార్డెన్ గారు:— చర్చనకు ప్రయోజనమున్నటులు తోచదు గయ కాంగ్రెసు రిరువారను అభిప్రాయములు మూడి

మనము, పే 26:—మి. పి. గిహ్లా-గిహ్లా, తమ
రాష్ట్రము కర్మమగును. 46: మగుటచే దేవుని కంటే మునుప
నందు నాయకత్వమును రాజ్యము నొనరి,

ఆంధ్రపత్రిక

1923-వ సం॥ మే నెల 28 వ తేదీ

శాసనసభ.

శాసనసభా బహిష్కార ప్రచారము జరుగగూడదని తీర్మానము : భావిస్థితి

శాసనసభా బహిష్కార ప్రచారము జరుగగూడదని

దను రాజకీయకరించుటవలన, కాంగ్రెసు పక్షము ఆత్మహత్య జేసికొనినదని జెప్పవచ్చును. చిత్తరంజనదాసుగారు, ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సమావేశమును నిరాకరించి, ప్రజాభిప్రాయమును తృణీకరించిరి. పురుషోత్తమదాసు తాండనుగారును, జవహర్ లాల్ నెహ్రూగారును, బహిష్కార ప్రచారమును నిరమింపవలయునని సూచించుటవలన, సహాయనిరాకరణోద్యమమునకు జీవకళను తొలగించిరి. ఇటుల తీర్మానించుటకు, అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘమున కధికారము లేదనుట తేటతెల్లము. సహాయనిరాకరణోద్యమము శాసనసభల ఎన్నికలను బహిష్కరించుటతో ప్రారంభమయ్యెను. అధికారవర్గమునకును ప్రజలకును అన్యోన్యసహాయమునకు వీలుగలుగునది శాసనసభలలోనే. దాను, నెహ్రూ, మాలవ్య, పాటు మొదలగు ప్రముఖుల యభిప్రాయమునకు విరుద్ధముగ, కలకత్తా కాంగ్రెసుసభలో గాంధీమహాత్ముడు శాసనసభా బహిష్కార తీర్మానముకొరకు విశేషమగు కట్టుదలసాపుటకు కారణమిదియే. కలకత్తా కాంగ్రెసుతీర్మానమును గౌరవించి వోటరులలో పలువురు శాసనసభల ఎన్నికలను బహిష్కరించిరి. జాతీయవాదులు అభ్యర్థులుగ నిలువబడరయిరి. శాసనసభల బ్రవేశించిన సభ్యులను, ప్రజలు తమ ప్రతినిధులని ఎంచుట లేదు. ప్రపంచమును ఆటుల భావించుటలేదు. శాసనసభలు బూటకపు సభలని అతి త్వరితముగ వెల్లడియయ్యెను. మితివాదులు పైతము ఈసంగతిని బహిరంగముగ సంగీకరింపవలసి వచ్చెను. ఇంతటి యనుకూలస్థితి జనించుటకు, ఎన్నికల బహిష్కారమే కారణము. శాసనసభలు నిరర్థకములని ప్రపంచమనకు వెల్లడిగావలయుననియే మహాత్ముడు జేశించెను. వారియుద్దేశము పూర్ణముగ నెరవేరెను. శాసనసభలలో ప్రజాభిప్రాయమును నిరసించెడివారు కొందరును, ప్రభుత్వ నియమితులును ప్రవేశించిరి. ఇట్టివారు బ్రవేశించినందువలన శాసనసభలు మాయగడులని ఎక్కుడుగ పరిస్ఫుటమయ్యెను.

శాసనసభా బహిష్కార తీర్మానము నాల్గు కాంగ్రెసుసభలలో వరుసగ సంగీకరింపబడెను. అట్టి తీర్మానము అమలులోనికి రాగూడదని శాసించుటకు అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘమువారి కధికారము లేదని బాటదయినను గ్రహింపగలదు. శాసనోల్లంఘనమును నిరమింపలేదా యని యడుపుట అప్రమత్తము. శాసనోల్లంఘనమును ప్రారంభించుటకు వలయు మరతుల నెరవేరకబోవుటచే, దానిని ప్రారంభింప వీలు లేదయ్యెను. ఇంతియగాక శాసనోల్లంఘనము నొకమారు ఆరంభించినపిమ్మట విరమించియుండ లేదు. శాసనసభాబహిష్కారము ఇదివరకు జయప్రదముగ కొనసాగింపబడెను. కాని

నిపుడు విరమించుట కెట్టికారణములు గానరావు. శాసనసభా బహిష్కార మనిన, ఎన్నికముగ జేసెడి సహాయమును నిరాకరించుటయే. ఇట్టి సహాయనిరాకరణమువలన, ఫలమేమి గలిగినను అందుకు నిరాకరణవలయుడు బాధ్యుడుగాడు. ఎన్నికలలో పాల్గొనవలయునని ప్రజలనెవరును బలవంతపెట్టజాలరు. సహాయనిరాకరణ కార్యక్రమము ఎల్లరును సలుపవలసిన ధర్మము. వీని కెట్టిమరతులు లేవు. శాసనోల్లంఘన మట్టిదిగాదు. ఇది కేవలము సహాయమును నిరాకరించుటగాదు. ప్రత్యేకముగ శాసనము డల్లఘించి, ఆ బాధ్యతను తాను వహింపవలయును. తనకార్యమువలన దౌర్జన్యముగలుగుటకుండు జూచుట శాసనము నుల్లఘించువానిపై గలదు. ఆ కారణముచే ప్రశాంతవాతావరణ మున్నగాని, దీనిని ప్రారంభింప వీలులేదు. ఈవిధమును గాంధీమహాత్ముడు ఉద్యమారంభమునందే సూచించియుండెను. ఆ కారణముచే ముందుగ సహాయనిరాకరణము నెట్టిజంతులేక యవలంబింపవలయునని గోరెను. శాసనసభాబహిష్కారములో ప్రధానతీర్మానమును నిలుపుదలజేయుటకు, మరియొక కాంగ్రెసుసభకే అధికారముగలదు. కాంగ్రెసుకమిటీవారి కే కారణముచేసయినను అధికారము గలదనుకొనినను, ఆ బాధ్యతను తాను వహింపక కాంగ్రెసునకు వప్పు గింతపెట్టుట వివేకమైయుండెను. ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సమావేశ తీర్మానమునకు తాము బద్ధులము గామని జెప్పుటచే, దానుగారు స్వపక్షపు గౌరవమును కాంగ్రెసు గౌరవమునుగూడ భంగపరచిరి.

తమ కధికారములేని విషయమున కాంగ్రెసు కమిటీవారు తీర్మానము జేయుటవలన, ప్రజలు దానిని గౌరవింపజాలరు. కాంగ్రెసు సభ్యులు గొందరు శాసనసభలలోనికి బోదలచిరి గాన, గయాకాంగ్రెసు తీర్మానము నమలులో బెట్టుగూడదనుట అసభ్యము. వీరు కాంగ్రెసు తీర్మానము నెటుల నయినను ధిక్కరింపనెంచిరి. మరియొకమూరీ విషయమై కాంగ్రెసు తీర్మానించుట కవకాశ మిచ్చినను, ఆ యవకాశమును చేపట్టరయిరి. కాంగ్రెసు కమిటీలో ఈ పక్షమువారు గొందరు, ఆ పక్షమువారు గొందరు రాజీనామా రనుకొనుడు. కాంగ్రెసు సభ్యులగు వోటరు లేమిజేయవలయును? ఉభయులుగలిసి వోటరులను సందిగ్ధస్థితిలో నుంచిరి. శాసనసభాబహిష్కారమును బోధించెడి గయాకాంగ్రెసు తీర్మాన మటులనే నిలచియున్నది. ఎల్లరకును ప్రమాణ మిదియే. దీనిని మరియొక కాంగ్రెసు తీర్మానమేదియు రద్దుజేయలేదు, అందుచే వివేకము గల వోటరులు సామాన్యముగ వోటుజేయరు. కాని, గయాకాంగ్రెసు తీర్మానమునకును, సస్పెక్షను తీర్మానమునకును గల సూక్ష్మభేదము తెలియని జనసామాన్య మేమిజేసెదరు? స్వరాజ్యపక్షమువారికడు వోటరును సమాపించు ననుకొనుడు. ఓటరునకు బహిష్కార తీర్మాన మొకటి గలదని తెలియును. ఆ తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ తాను వోటు జేయనని వోటరు దెలుపుచో, నీ యిష్టము వచ్చినటుల జేయవచ్చునని అభ్యర్థి సహజముగ బలుకును. అంతట నతడు కాంగ్రెసుపక్షమాయకుని యొద్దకు వచ్చి సలహా నడుగుచో, మాలో మేము రాజీనామాజిమి, నీ యిష్టము వచ్చినటుల ప్రవర్తించుమని జెప్పి పంపివేయును. అప్పుడు వోటరున కేమి యుదోచక, అనలేవోటుజేయక బోవచ్చును. లేక ఏమిలేవాదికో, ఏజెస్టినుపక్షమువారికో వోటుజేయవచ్చును. ఇప్పుడు జరిగిన రాజీ తీర్మానమువలన, స్వరాజ్యపక్షమున కిసుమంతయు లాభము గలుగజోదు. కాంగ్రెసుపక్షము మాత్రము తన స్వరూపము సంరక్షింప జేసికొనినది.

ఇట్టిస్థితిగాంచి అధికారవర్గము సంతసింపవచ్చునుగాని, దేశభ్యుదయము గోరువారు సంతసింపజాలరు. శాసనసభలలో ప్రవేశింపవలయునని స్వరాజ్యపక్షమునకు కాంగ్రెసు మాండేటు లేకబోవుటచే, ఈ పక్షమువారు రెన్నికలలో ఎన్నదగిన విజయము గాంచజాలరు. శాసనసభ్యులలో వీరు అధికసంఖ్యాకులుగ నుండుట దుర్లభము. ఇక మెజారిటీ పక్షమువారు మానము బూని కూర్చుండవలసి వచ్చుటచే, నిరాకరణోద్యమము క్షీణింపక మానదు. ఫలితమేమగును? గాంధీమహాత్ముడు ప్రారంభించిన మహాోద్యమము వక్రగతి జెందును. ప్రజల దృష్టి మరిల దాస్యమువంకకు మరలును. స్వతంత్రీ యడుగంటును. నిరాకరణము పట్టుదలతో సాగుచున్నపుడే, నిర్మాణము కొనసాగుచుండును. నిరాకరణ నిర్మాణములు, జంటలు. ఇక్కార్యక్రమము చురుకుగ కొనసాగినయడల, స్వరాజ్యము త్వరితముగ లభించును. లేనియెడల, నెమ్మదిగ లభించును. కాని, పని జరిగినంతవరకు ఫల మూరకబోదు. స్వప్రయత్న మెన్నడును వృథ గానేరదు. శాసనసభలో బ్రవేశించుటవలన, స్వప్రయత్నములపై విశ్వాసము దొలగి, మరిల అధికారవర్గముపై నాధారపడటకు బుద్ధిపాడమును. అక్కడజేరి తమకక్షిని కాలమును ప్రజలు వినియోగపరుచుటవలన, చేసిన కష్టమంతయు బూడిదెలోపోసిన పస్టిరగుటయగాక, సహాయనిరాకరణోద్యమమువలన ఇదివరకార్జించిన ఫలమంతయు నీట గలియును. శాసనసభలో నెటులనయినను జేరవలయునని నిశ్చయము జేసికొనినవారు, దేశములో నుత్సాహము లేదని జెప్పి శాసనసభా ప్రవేశమునుగూర్చి అట్టహాసము జేయసాగిరి. నలుగురు బనిచేయుచున్న అయిదవవానికి కార్యోత్సాహము గలుగును. నాయకులు కొరగాని విషయములపై తమదృష్టిని ప్రసరించుచుండ, ప్రజలకు కార్యోత్సాహ మెటుల గలుగును? శాసనసభా ప్రవేశమువలన, ప్రజలలో నుత్సాహము గలుగుననుట భ్రమ యని ఇప్పుడు స్పష్టమగుచున్నది. ఈ భ్రమలో కొంత కాలము నుండియు జక్కుకొనియున్న అమృతబజారు వృత్తిక ఇప్పుడేమని భావించుచున్నదో, ఈ క్రింది పంక్తులవలన గనుగొనవచ్చును. “కొన్నిలు ప్రచారము, కాంగ్రెసు సభ్యులలో నెక్కడను యుత్సాహము గలిగించునటుల గానరాదు. అభ్యర్థులుగ నుండదలచిన కొందరును, స్వరాజ్యముకొరకు కొన్నిళ్ల నాక్రమించుకొనవలయునని దలచెడి కొందరును మాత్రమే, ఇందువిషయమై యుత్సాహము జూపుచున్నారు. గాంధీమహాత్ముని ప్రబోధమువలన, కాంగ్రెసునందు జేరిన ప్రజాసామాన్యము కొన్నిలు ఎన్నికల గూర్చి ఇసుమంతయు లక్ష్యపెట్టుట లేదు. ఎన్నికలలో పాల్గొనవలయునని కాంగ్రెసు వీరిని గోరుచో, వీరు వోటు జేయవచ్చును. కాంగ్రెసు కలదనుసంతివరకు, వోటుజేయుటకు వీరు శ్రమపడబోరు. ప్రస్తుత స్థితిగూర్చి నిజ మిది యని గనుపించుచున్నది.”

నిష్పక్షపాతముగ నాలోచించువారు రందరును ఈ యభిప్రాయము నామోదింపక మానరు. నిమేమనిన, ఉభయపక్షములును గలిసి శాసనసభా బహిష్కారమును ప్రజలకు బోధించిన, ప్రజానిశ్చయము మరింత బలమయ్యెడిది. స్వరాజ్యస్థితిచేరువుకు వచ్చెడిది. నిర్మాణకార్యక్రమము ఎక్కుడు చురుకుగ జరిగెడిది. శాసనోల్లంఘనమునకు ప్రతిబంధకములు దొలగెడివి. కాంగ్రెసు కమిటీ తీర్మానమువలన వ్యవహారము మొదటికి వచ్చును. కాని వ్యక్తుల జీవితమునందును, మానవ జీవితము

నందును దైవగతి యొకటి గలదు. భగవల్లీలు దురవగాహములు. గాంధీమహాత్ముడు హిందూదేశ విమోచనకై స్వరాజ్యక్రమమున తపము సలుపుటయు, అతడు జూపిన యత్కృష్టమార్గమును వెలుపలనున్నవారు అవలంబించకుండుటయు, ఇది ఎట్టిదుస్స్థితియో కొంచెమాలోచించిన దెలియును. మహాత్ముని మార్గమును ధ్వంస మొనర్చుట యవసర మగుచో, స్వరాజ్యపక్షమువారి పనిని కొంతవరకు నెరవేర్చిరి. ఇక వీరు కొన్నిళ్ల ఎన్నికలలో నిమగ్నులై యుందురు. ఆ పిమ్మట మరికొంత కాలమువరకు కొన్నిళ్లతో కాలము గడుపుదురు. కొన్నిళ్లుప్రవేశము హానికరమని మితవాదులకన్న వీరికి త్వరితముగ గోచరించు గాక యని గోరెదము. బిపిన్ చంద్రపాలుగారు న్యాయండియో పత్రికలో వ్రాసిన కడపటివ్యాసమునందు, స్వరాజ్య పక్షమువారి కొకసలహా నిచ్చుచున్నారు. పాలుగారికి మితవాదులపై నిపుడు అపూర్వముగ యనుగ్రహము గలిగినది. దానుగారు ప్రతిష్ఠాంశనోద్దేశమును అసలే మానుకుని, శాసనసభలలో మితవాదులతో చేతులగలువవలయునని, పాలుగారు కోరిరి. మహారాష్ట్ర స్నేహితులకు, ప్రతిష్ఠాంశములు బహిరంగమున, పాలుగారికి దెలియును. రిస్సాంసీపు సహకారమును దానుగారు రంగీకరించుటచే, వారు తమ వెనుకటి యుద్దేశమును మానుకొనిరని, పాలుగారి తలంపు. శాసనసభలలో నికమీద మితవాదులను అతివాదులును గలసి బనిచేయవలయునని పాలుగారు వేడుచున్నారు. దానుపక్షమువారి పరిణామ మెటులుండనోయని, దేశము నీర్మించుచుండును. వర్కింగు కమిటీవారి తీర్మానమును కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘమువారు నిరాకరించుటచే, వారు తమ కడపులకు రాజీనామా నిచ్చుట వింతగాదు. కాంగ్రెసు కమిటీ తీర్మానమువలన, మెజారిటీపక్షమువారి యుత్సాహము దగ్గుననుటకు సందియములేదు. కాని, వారి కిప్పుడు కొంతవడి విశ్రాంతి గలిగినది. ముఖ్యముగ శాసనసభాబహిష్కార ప్రచారమును వారు జేయ సుసరములేదు. గాంధీమహాత్ముని యందును, కాంగ్రెసు తీర్మానమునందును దృఢ విశ్వాసము గలవారు, ఎన్నికలలో పాల్గొనుట అధర్మమని ఎంచెదరు. ఇందువిషయమై ప్రచారము లేకున్నను, ఎవరివిధి వారు నిర్వర్తించి, మహాత్మునిపట్ల భక్తిగనుకబలచెదరని నమ్మదము. నిర్మాణ కార్యక్రమమును నిర్వహించుటకును జన్మస్వాతంత్ర్యములను రక్షించుటకును, వీరు కక్షివంచన లేక పాలుపడుచుండు రని నమ్మదము. నమ్మదిగ జరిగెడి నిట్టి కార్యము శాసనసభా ప్రవేశము మొదలగు ఆరాట్లముల కన్నను వేయిమడుగులు లాభకరము. స్వరాజ్యపక్షమువారు తమ పౌరశాఖను తెలిసికొని న పిమ్మట, ఉభయ పక్షములును కలిసి మరల విజృంభించుటకు వీలగును. అంతవరకును, మెజారిటీపక్షమువారు ఓపికతో వేచియుండుట ధర్మము. సోదరులగు మైనారిటీపక్షమువారు జేసిన లోపములకు, ఫలము నెల్లరును అనుభవించక తీరదు. నిరాకరణ కార్యక్రమమును దేశము త్వరలో నిర్వహించలేదుగాన, అభివృద్ధి నడగించెడి కొన్నిళ్లుప్రవేశము నామోదించవలయుననుట హేత్వాభాసము దప్పవేరుగాదు. సహాయనిరాకరణోద్ద్యమమునందు ప్రథమరంగము పూర్తియయ్యెను. ద్వితీయరంగమునందు, దేశాభివృద్ధి కడ్డుగలిగినను త్వరలో నీవిషయముపై చొరగి, మరల నీయుద్ద్యమము నిజశోభతో బ్రకాశించునను నమ్మకముగలదు. అంతవరకును యోపికబట్టి ఎవరిధర్మమును వారు నిర్వహించక దప్పదు. మహాత్ముడు కారాగృహమునకు బోయిన పిమ్మట, కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును తక్షణ

నివృత్తి నిర్వహించిన, సి. రాజగోపాలాచార్యులు గారు, ప్రజల కృతజ్ఞతకెంతయు పాత్రులు. వారిని పలువురు నిందించినను, మా మన భూమణముల నతడు పాటించక, కాంగ్రెసు సేవ నలిపెను. మహాత్మునియడ భక్తి గనుకబలమైనది. అతని యందును, కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీలోని ఇతర సభ్యులందును, కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘము వారు తమకుగల విశ్వాసమును తీర్మానరూపముగ నూచించుటంతయు భావ్యముగ నున్నది. దేశ భారమంతయు దానుపక్షము వారిపై నిపుడు నిలచియున్నది. వారు దీనినెటుల నిర్వహించెదరో కాలమే తెలుపగలదు. స్వరాజ్యసిద్ధి ఎటులున్నను, కాంగ్రెసు కమిటీవారు అంగీకరించిన రాజీ తీర్మానమువలన, ఉభయపక్షములమధ్య సంయోగమయినను బలపడుచో, కొంతవడి మేలుగ నుండును.

జస్తిసుపక్షపు కలతలు

జస్తిసుపక్షమునందు కలతలును మనస్ఫర్థులను పెక్కులుగలవని చాలకాలమునుండియు తెలిసిన విషయమే. ఇది బహిరంగ రహస్యము. మొన్నటి దినము జరిగిన సౌందర్య మహాసభలో నీసంగతి బాగుగ వెల్లడియయ్యెను. ఉద్యోగాపేక్ష ప్రధాన మగుటచే, బ్రాహ్మణులపై బ్రాహ్మణేతరులు దాడి వెడిచినను, వారిలో వారికిమాత్రము పాల్గొనుదుర లేదు. ఈ సంగతులను కొన్నింటిని ఆహ్వాన ఫంక్షన్ ధ్యక్షులగు జె. యన్. రామనాథకాగారు బయట పెట్టునప్పటికి, వానికి బదులు జెప్పటకుమారుగ సర్ పి. త్యాగరాయచెట్టిగారు సభ వెడలి లేచిపోయిరి. అధ్యక్షులగు రామలింగారెడ్డిగారు సభను చాలించిరి. జస్తిసుపక్షిక ఏకారణముననో, ఈ సభా వృత్తాంతము సశలే ప్రచురింపదయ్యెను. శాసన సభ్యులును బ్రాహ్మణేతర ప్రముఖులు నగు రామలింగచెట్టిగారు జస్తిసు ప్రముఖులపై కొన్ని నేరాకోపణల గావించిరి. ప్రస్తుతము అధికారమునందున్నవారు, ఇతరులను పైకి రానియకుండ అణగ ద్రొక్కుచున్నారని, వీరు బహిరంగముగ నూచించిరి. అట్టివారి యడుగులకు మడుగులా త్రకున్న వారికి, జస్తిసుపక్షమునందు స్థానములేదట. స్వార్థ పరత్వము మిన్నుంచెనని, వీరియుద్దేశము. ప్రచార కులను నాయకులు లక్ష్యపెట్టుట లేదని, రామనాథనుగారు నిందమోపుచున్నారు. జస్తిసుపక్ష పత్రికలను, వ్యక్తులవరో పోషించుచున్నారనియు, జస్తిసుసంఘమున కివి జెందవనియు, ఇప్పుడు చెలుపుచున్నారు. దేశాభివృద్ధిని మంత్రుల అడ్డగించుచున్నటుల ప్రజలలో సామాన్యాభిప్రాయము ప్రబలియున్నదనియు, దేవాదాయపట్లము గూర్చి ప్రజలు ప్రతికూలాభిప్రాయమై యున్నారనియు, రామనాథనుగారి తలంపు. ఇక, జస్తిసుపక్షమునందు తమిళులను చిన్నచూపు జూచుచున్నారనియు, ఆంధ్రులకు సౌకర్యము లధికమగుచున్నవోయు, వీరు నూచించిరి. ఉద్యోగలాభములకొర కీ తీరున వివాదపడుటచే, జస్తిసుపక్షమున కలతలు మొండగును. అన్నిపక్షములవారును స్వార్థమును వీడి, స్వరాజ్యసిద్ధికై పాటుబడ గలుగునపుడే, అవి దేశలాభమున కుపయోగించును. లేనియెడల నవి దేశావధానములై పరిణమించుట సహజము.

కాంగ్రెసుసంఘము : కొత్తయద్యోగులు కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీ సభ్యులు రాజీనామా నిచ్చుటచే, రాజీని గోరెడి సెంటరు పక్షమునుండి కార్యనిర్వాహకోద్యోగులెన్నుకొనబడిరి. ఇటు స్వరాజ్యపక్షమువారు గాని,

అటు బహిష్కార పక్షము వాడు గాని, ఉద్యోగములను నిర్వహించుట భావ్యము గాదని దానుగారు నూచించిరి. అందుచే దానుగారు అఖిలభారతకాంగ్రెసుసంఘాధ్యక్షుడు కదవికి, రాజీనామా నిచ్చిరి. శాశ్వత అన్యాయగారు అధ్యక్షులుగను, జవహర్లాల్ నెహ్రూ, ప్రకాశం, దాక్టరు మహమ్మద్ గార్లు కార్యదర్శులుగను, సరోజినీదేవి, సరదారు తెజసింగు, మాలానా అబ్దుల్ కలాం అజద్, పురుషోత్తమదాసు టాండను, సంతానం, అనుగ్రహనారాయణ సింగు, శాశ్వత వరదరాజులనాయుడు, అబ్దుల్ మజీదుగార్లు వర్కింగు కమిటీ సభ్యులుగను ఏర్పడిరి. ప్రస్తుతస్థితిలో వీరు నిర్వహించవలసిన కార్యము కష్టములతో గూడుకొని యున్నను, వీరికి జయము గలుగు గాక యని కోరెదము.

దానుగారి పరిణామము సహాయనిరాకరణ మనిన, కార్యవిముఖత యగుచో, తాము సహాయనిరాకరణముతో సంబంధమును వదులుకొందుమని, దానుగారు బాంబాయిలో జెప్పిరి. రాబోవు పరిణామమున కిది నూచన గాదు గద! సహాయనిరాకరణ మనిన మాత్రము ఇట్టి యర్థము లేదు. కాని, చెడ్డపనిని జేయుట కన్నను కార్యవిముఖత యయినను మేలుగాకా?

కాలక్షేపములు గౌరంగసమాజము-చింతాద్రిపేట

చింతాద్రిపేటలో సింగన్న పెట్టిపిట్టిలో కిక్కిరిస్తూ మన (గౌరంగ సమాజ మందిరము) ఈ దిగువ వివరింపబడిన ప్రకారము బహిరంగ కాలక్షేపములు జరుగును. 29-5-23, రాత్రి 9 గంటల-శ్రీమాత పి ఎస్. రాజగోపాల భాగవతులు - చిదంబరం - గౌరంగంవారు చరిత్ర. 31-5-23 - రాత్రి 9 - గావోపచరిత్ర. 2-6-23 రాత్రి 9 - ప్రహేళికచరిత్ర. 3-6-23 రాత్రి 9 - చక్కణీకార్యణము - (బ్రహ్మశ్రీ మూర్తిరావు భాగవతులు-వైచాపేట.

రెడ్డిజన సంఘము: ఈసంఘ కార్యదర్శి యిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—చుద్రానులోని రెడ్డివిద్యార్థుల వసతిగృహము పరశువాకములోని, అదియప్పమొదలి పిట్టిలోని శ్రీరుం దిగువ జూను 15వ తేదీనుండియు ప్రారంభింపబడును. అందు ప్రవేశింపగోరువారు వెంటనే దరఖాస్తులను తంపుకోసవలయును. ఏకారణము చెబుటకుండనే యీసంఘము యేదరఖాస్తు వైసను తిరస్కరింప నధికారము గల్గియున్నది.

1923-24 సంవత్సరమునకు, రాజభానిలో వేర్వేరుభాగములందు విద్యనభ్యసించు రెడ్డివిద్యార్థులకు ఆశీర్వలకు ఉచిత వేతనము లొసంగబడును. చిత్తూరు హైస్కూలులో చదువు, iv, v, vi ఫారముల బ్రాహ్మణేతర విద్యార్థులకు గూడ నుచితవేతనము లొసంగబడును. ఈఉచిత వేతనములకు దరఖాస్తులను అందులకు నియోగించిన ఫారములపై జూను 25వ తేదీలోపుగా తంపుకోవలయును. దరఖాస్తు ఫారములు కార్యదర్శి కడ దొరుకును. వివరములు తెలిసికొనగోరువారు, కార్యదర్శి రెడ్డిజనసంఘము మదాను అనివాసికోసవలెను.

ఆంధ్రులకొక గొప్పసదుపాయము చెన్నపురాండ్రసభ

చెన్నపురిలో వైద్య సహాయము కోరి వికిరన్చేయించు కొననమ్మవారికి సహా ఇచ్చుటకును, మరియు అనవసరమైన ఆయావ్యాధులకు తగిన ఆనుష్ఠులలో ప్రవేశపెట్టి యోగక్షేమములు విచారించుట మొదలగు సహాయము చేయుటకును, చెన్నపురాండ్రసభా సభ్యులలో పొరుగువారు వారికి వారు చెన్నపురి వచ్చినపుడు సభ భవనములో (15 ఫ్రాన్సిస్ కోసెపు పిట్టి) నిశ్చయించు సేర్పాటు చేయుటకును, చెన్నపురిలో కాపురమున్న ఆంధ్రులలో పనులు దొరకనివారికి పనులకొరత ప్రయత్నించుటకును ఈ సభవారు వీలైనంతసహాయము చేయబూనెదరుగాన ఇట్టిసహాయమును కోరువారు ఈక్రింది నివాసమునకు ఉత్తరములు వ్రాసిన జవాబు కడయగలరు-వారాటి పిరరావుగారెడ్డి, చెన్నపురిఆంధ్రసభ సాంఘికసేవాశాల గౌరవ కార్యదర్శి 24-ఆక్టోబర్ సాహాయపిట్టి-తిరువల్లి క్లౌస్, చుద్రాను.

సామ్రాజ్య కర్తవ్యములను జాలిసమీక్షించిరి జనీవాలో
తెలియజేయుటకు బోవుచున్నా కోచిలింగ్ గారిని రూరలో
ప్రజలకునుటకు అంతర్వికృతుడందలి రైతులకునుండును వారు
అంగీకరించలేదు. ఇది ఆస్థానికపున బెర్లినుకధికారులు
పించుచున్నారు.

కెనియా సమస్య

క్రీనివాసశాస్త్రగారి యువన్యాసము

లండన్ మే 25:—లండనులో ఆర్థికపాతకాల విద్యార్థుల సంఘమున ఇట్లు శాస్త్రగారు ఉపన్యసించిరి:—

కెనియా సమస్య చాలకాలమునుండి ఉత్పేదించబడినది. తుదకు తీవ్రపరిస్థితులందుండినది. ఎట్లు పరిష్కారమైనను, కాకున్నను ముందు చిక్కులకన్నీటిని ఇది కారణభూతమగు నని భయమగుచున్నది. 1921 సంవత్సరములో యిచ్చిన యభయము బ్రటిషు సామ్రాజ్య సభ వాడు నెరవేర్చి రేని బ్రటిషు ప్రజలకును, సామ్రాజ్యమున కంతయు గౌరవ ప్రదము, తేమము. భారతీయుల మొఱును వినలేదన్నమాటే గదా యనిరి. భారతీయులగుడ కార్మికుల పక్షపాటులకు, కెనియా శ్వేత ముఖులవలె ప్రవర్తించనివో బ్రటిషు రాజకీయ కేంద్రము భారతీయులపట్ల న్యాయముగనే ప్రవర్తించెదరు. తమన్న భిన్న మార్గమును త్రొక్కవలసినచున్నది.

పరామల వేసనకాలపు కార్యక్రమము 26 తేదీనండి అనుబంధానికి వచ్చుచున్న గ్రేటు బ్రిటన్ ప్రాంతము కొంతవరకు రాకపోకలకు అభ్యంతరము కలుగును.

యూఫోరీకు నదిగట్టు తెగ 45000 ఎకరములు సాగు చేయబడిన భూమి పంటతో మునిగిపోయినది. కాల్యుటాపాడైనది. తేలూచుట్టునున్న ప్రదేశములందు నీటితో మునిగిపోయినది.

ఆంగ్లో బర్మా చదువుకంపెనీ నెత్తివేయ వలెనని ఒక యుగదాత (కెడిటరు) గోరింటుల లండన్ గేజటు తెలుపుచున్నది.

నువ్రసిద్ధ ప్రకృతిశాస్త్రవేత్త సర్ జేమ్స్ డేవరుగారు చనిపోవునపుడు 129000 పానుల ఆస్తిని ఏర్పాటు చేసిపోయిరి.

జేను నాకలో ఏవో పేలుటవే 16 గురికి గాయములు తగిలినవి. 30 మందికి కొంచెముగా గాయములు తగిలినవి.

కృష్ణాజిల్లాబోర్డుకు కావలెను

(1) కర్మాగారమునందు మంచి అనుభవము గలిగి, ద్రోగరహిత చేయవలెనని భీషేయగలిగినట్టియు, మోటారు లాట్టీలను, ట్రాక్టరులను పరిశోధించి రిపేరు చేయగలిగినట్టి ఒక మెకానిక్ ఫోర్ మేన్ కావలెను. పని భాయమైనది.

అంగీకరించబడిన దరఖాస్తుదారుడు ప్రారంభమునందు ప్రావేక్షక వైన పూర్తిపై కలుగజేయవలసినదను తనిలో నుంచబడును. కావలసినతీతము, యోగ్యత, ఉద్యోగము, వయస్సు, బాతి మొదలగునవి వివరముగా తెలుపుచు, ప్రస్తుతము పనిచేయుచున్నట్టియు, యిదివరలో చేసినట్టియు వారికేదైనంది యోగ్యతాపత్రాలతో సహా దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను. ప్రస్తుతము యిచ్చుటకు ఉద్దేశించబడిన తీతము నెల 1 కి రు 100/-

(2) స్టీముర్ టోల్లర్లను తోలుటకు యద్దవ ద్రోగరహితము, మోటారు టోల్లు టోల్లర్లు, మోటారు ట్రాక్టరులను తోలుటకు యద్దవ ద్రోగరహితము నెల 1 కి రు 40 లు తీతము వైన కావలెను. సలహా 1 కి రు 2 లు చొప్పున రు 50 లు వరకు తీతము చెల్లించవలెను. ఎంజిను ద్రోగరహితమిది అర్హత యున్నట్టివారు లేక యిదివరలో పనిచేసినందుకై యివ్వబడిన యోగ్యతాపత్రాలనున్నట్టివారు మాత్రమే దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను. దరఖాస్తుదారులు వారి యోగ్యత, వయస్సు, యిది వరకు చేయుచుండినవి, ఉండిన యోగ్యతాపత్రాలతో సహా దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను. దరఖాస్తు లన్నియు 1928 సెప్టెంబరు 10 వ తేదీలోగా ఈ దిగువ జేవాలచేసిన వారికి చేరవలెను.

టి. కె. టి. వీరరాఘవాచారియార్,

లోకల్ ఫండు జిల్లా ఎంజీసీరు, (కృష్ణా) చిలకలపూడి.

ఒక క్వార్టర్ల సర్వేస్ - టీదు

ఆటోకల్ వార్షికును మోటారు కారుకు పూనిన శ్రాద్ధముగను. అన్నిరంగులలోనుగలవు. ఒక క్వార్టర్ల ఫం డూ 6

BEST & Co Ltd.,
Post Box No 63 MADRAS.

బ్రాహ్మణేతర ప్రచార కమహాసబ

పెద్ద గల్లంతు

సర్ పి. టి. చెట్టిగారు సభ విడిచిపోవుట

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుని ఉపన్యాసము

దక్షిణ హిందూస్థాన బ్రాహ్మణేతర ప్రచార ద్వితీయ మహాసభ కనివార ముదయమున బాల్జిబ్స్ లోని సౌందర్యమహాసభలో సమావేశమై పెద్దగల్లంలో ముగిసెను. ఈ అల్లరికి కారణ భూత మేమిగలెనో ఈక్రింద వివరములు తెలుపబడినవి. కొంత యిత్తూరునుండి టి. ఏ. రామలింగం చెట్టిగారు వ్రాసిన లేఖను అందు యిట్టిసభలలో తాదాను లేదను విషయములు మున్నగునవి చెదవిన పిదప, సర్. పి. త్యాగరాజు చెట్టిగారు సభను ప్రారంభించిరి. అంతట ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు టి. యశ. రామనాథకగారు ప్రతినిధులను స్వాగతము జేయుచు, ఆ సేకములగు నాయకుల లోపములను తెల్పి జేసిరి. బ్రాహ్మణేతర తత్వములోని నాయకులైన వారికి కొందరుగల స్వాతంత్ర్యమునుగూర్చి ఆయన ముఖ్యముగ చెప్పెను. సర్. పి. త్యాగరాజు చెట్టిగారు మరెయిదవరకు యిందులకు తమయనమృతిని చెప్పుచు సభ విడిచిపోయిరి.

సభా ప్రారంభము.

సర్. పి. టి. చెట్టిగారు సభను ప్రారంభించుచు బ్రాహ్మణేతరతత్వము సంస్కరణముల బనిజేయుటలో మంచిపని గొంత చేసినని చెప్పిరి వారిలో కొన్ని విభేదములు గల్గినను విజయవంతముగ పనిజేసిరి. వారి తత్వమునకు తరనసమయము వచ్చినదని వందయు వ్యాపించినవి. ఇట్టివిభేదము అందినయెడల బ్రాహ్మణేతరభివృద్ధి సాధ్యముగాదు. చెట్టిగారు తుదకు తమ తత్వము దేశమంతటను ఆదర్శముగ నుండవలెనని కోరుచు సభను ప్రారంభించిరి.

టి. ఏ. రామలింగం చెట్టిగారి లేఖ

సర్. పి. టి. చెట్టిగారు. సభను ప్రారంభించుటకు పూర్వము కొంతయిత్తూరు నుండి టి. ఏ. రామలింగం చెట్టిగారు ప్రభాకార్యద్యులకు వ్రాసిన లేఖ చదువబడినది. అది యేమనగా:— ఆర్యమహాకయలారా!

మనముక్కడికి యెంతకాలమునుండియో యేవో ఒకవిభముగా సభలను జరుపుచుంటిమి. వీనివలన కొందరు నింజతో స్వతులై స్వాభివృద్ధినిమాత్రము గాంచిరి. ఏవిధమైన నిర్మాణముగాని కట్టుబాటుగాని లేదు ఒకవిభానముగాని కార్యక్రమముగాని లేదు. ఆ సభ యందు కొందరు బ్రాహ్మణేతరులవేర, అందు గావించిన తీర్మానములకు విరుద్ధముగ వికలభివృద్ధిపాటుమును దెల్పెడివారు. ఈ బ్రాహ్మణేతర ద్యమములో పాల్గొన్నవారిలో అనేకతీవ్రభేదాభిప్రాయములు అన్నవను విషయము అందరకును తెలిసినదే. రహస్య మేమియునులేదు. అందరతేమను నారాయక స్వాతంత్ర్యముచే కొందరు తనిజేయుటవలన విభేదములు కొన్ని గల్గినవి. ఇప్పుడు అధికారములో నున్నవారు వెనుకటిమైలిటన్ రాజువలె స్వాతంత్ర్యముకు అక్కరవచ్చు మార్గము ననుసరించి ఆపత్తులలో అక్కరకు వచ్చువారలను వెనుకబడివేసి తమయిచ్చమువచ్చినటుల బనిజేయుచున్నమాట యిప్పుడు విశదమగుచున్నది. కావున ప్రస్తుత పరిస్థితులలో, యిప్పుడు జరుగుచున్న తీరుననే యుండవలయునో యీ బ్రాహ్మణేతరద్యమము, తత్వము, సర్వకేయోభివృద్ధికి తేగ, కొలదిమంది యభివృద్ధికి పాటుబడవలయునో యీ సభ విచారింపవలయును. అధికారములో నున్న ఒకకేంద్రంలో నేకీభ వింతకున్నయెడల వారిపత్తులకు జేరినవారు గారనవలసినదేనా? ఎన్నికలు రానున్నవి. ప్రజలు అత్యలాభకరములై బాగవత్తుతుమన్నారు. ఎవరికెల్లమైన తమకు కష్టము గల్గునెడల వారిని నిర్బంధించువామన్నారు. ఇట్లు జరుగుచుండునెడల విభేదము లందరింతకాలపు. విభేదములు తప్పుకవచ్చునని చెలియునెడల యేకంబి మందికి అధికారము గలుగునటలు జేయుట ఉత్పదనకరము. ఏలననగా వారు తమ అధికారమును ఆబలము నిచ్చి తమకొనెనే ప్రయోగింపవచ్చును. అటుల యిప్పుడు కొందరు చేయుచున్నారు. ఈవిషయములను సభవారు ముందు విచారింపవలయు. ఈవిషయములను సభవారు ముందు విచారింపవలయు. ఈవిషయములను సభవారు ముందు విచారింపవలయు.

మూలముగా నేవోకొన్ని తీర్మానములు జేసి యాచుభ్యునిక యముల విచారింప వుండినయెడల పిదప చింతిల్లవలసిన వున్నది.

ఈవిషయము లగనరమైన తగుటచేత యీ లేఖను సభలో జదివి, వానినిగూర్చి చర్చించుటతో లేక మూలము తీర్మానము లగావించుటతో వారికే వదలివేయ గోరుచున్నాను.

టి. యశ. రామనాథకగారుకట స్వాగతోపన్యాసమును జదివిరి. అందు మంత్రము ప్రబాతేమను నారాయణ తేదని వివర్ణించి ఖండించిరి. (రీతికారము కిప్పుడు సమయము వచ్చినదని ఆయన చెప్పినాడగను. ఈ పక్షముకటి నిర్బంధపడక పోయినవో నాయకులను తలచువారు లేకుండ యొక్కడనో యుండి జారే.

సర్. పి. టి. చెట్టిగారు సభ విడిచి వెళ్లుట

ఈమాటలు చెప్పువారికి సర్. పి. టి. చెట్టిగారు రామనాథకగారి కడ్డుపడి, ఈ లేఖను ప్రారంభించినందులకు చింత గల్గుచున్నదనియు, రామనాథకగారి వలన బ్రాహ్మణేతరతత్వమున కంతకును అనుమానము జనుచున్నదని చెప్పిపోయి విడిచి వెళ్లిపోయిరి.

అంతట సి. ఆర్. చెట్టిగారు సభజరుపుదము లేక ఆపివేయుదయొని సభ్యుల కోర్కెలడిగి తెలిసికొనగా అధిక సంఖ్యాకులు సభ నాపివేయుటకు సమ్మతిని చెప్పిరి. అంతట సభ ఫలనివాటిగని లేకుండనే ఆపునల జేయబడినది.

స్వాగతోపన్యాసము

ఈక్రింద రామనాథకగారి స్వాగతోపన్యాస సారాంశమునిచ్చుచున్నాము:—

జేయమహాసభ, హోంయాలలీరు, బ్రాహ్మణేతరద్యమము మున్నగు మహారాజకీయోద్యమము లనేకములకు మద్రాసు పుట్టినవైనను, యిట్టిరాజకీయ మహాసభ మద్రాసులో జరుగుటకది మొదటిపర్యాయమే. మద్రాసుయిట్టిదైనను వెనుకబడి యున్న రాజధాని యనుచున్నాడు. ఈవిధమును యిప్పుటి నుండి యు మనకు గాక నేరొక ప్రతేకమునకు మార్పు వచ్చును. విద్యా విజ్ఞానములందు మద్రాసు అగ్రస్థానమును బొటాయి పిదవను వెంగాలు అంత్యస్థానమును వహించియున్నవి. ఇంగ్లీషు వాయుటలోను చదువుటలోను ఇంగ్లాండుతోనే సమానముగ నున్నది. మద్రాసులో ముందునాతన విశ్వవిద్యాలయ చట్టముదయించినది. ఇందువలన భాస్వరకుటులకును భవంతులకును మాత్రమే లాభము ప్రభుత్వ సహాయ యుక్త మగు వరిక్రమల చట్టము అందర సంస్థాపికి పాత్ర మయ్యెనుగాని అది అచరణయోగ్య మగు నటుల గానించదు. 1888 XX చట్టముతరువాత అరువది యేడ్లకు హిందూదేవాలయ భర్తాదాయముల విల్లు, అందులకు వలసించిన ప్రజలకోరికలుల లేకున్నను అంగీకరించబడినది. ఇంగ్లీషుక విల్లు, రాముడు, మోదరా లీరోజులుజ్జి ప్రిడెయ్యుచు, నెట్టివెదెబ్బలిననది. ఇప్పుడు మరలనెట్టి సంకేతములు లేకుండనే అది మంత్రి కర్తవ్యములో సమస్య యము కొరకు కాననసభలో మరల ప్రతేకపెట్టబడును. అధికారములో నున్న కొలది మందియు తత్ఫలిరమును తాము యనుభవించుచు నుండున సామాన్యతేమమునకుగాని, తమకా అధికారమువచ్చుటకు సాయము జేసినవారిగాని లేకమాత్రమైన సాయము చేయక పోయినను మద్రాసులో సంస్కరణ చట్టము దిగంత కీర్తితో విశ్రుతముగ పనిజేసినది. మద్రాసును యిప్పు రాజకీయ ప్రదేశములనుండి చేరుచున్న పెద్దకత్తుల కింతియ ప్రస్తుతము జూరను.

బ్రాహ్మణేతరద్యమము

దక్షిణహిందూస్థానమునకు ఉత్తరదేశమునండి ఆర్యులు వచ్చి వారిసాంప్రదాయములను యిచ్చవచేకపెట్టక పూర్వము

తమిళులు యెక్కువ ప్రతిభ గలిగియుండిరి. కాని ఆర్యులవచ్చిన పిమ్మట, యెక్కువకు వలదుబడిని సంపాదించి అంతయును తమ కుటుంబముగ భూమిపై విడిచి వేసిరి. వివరము కొందఱు విజ్ఞానశాస్త్రము యందులకు ఆర్యుల జేయుచునేయుండిరి. ఈ త్తిర జేయునందు వచ్చిన వేర్యులు జాలివిధేయమును, దుష్కరమగు పోరాటమును, బ్రాహ్మణేతరశాస్త్రము జననముతో దెప్పితిమను. ఈ బ్రాహ్మణేతరశాస్త్రమును దాక్షుల టి. యం. నాయకుగారి ధీరస్వార్థత్యాగ నాయకత్వము క్రింద సర్వ వాస్తవ్య ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ కాలములో నేపాచియూతే శ్రమలోనే యుద్ధము ముగించి గాంచని ప్రాశస్త్యమును దక్షిణహిందూస్థానమున బడచెను. దీనిని రాక్షసుల సంరంభముగ నానందోళన జేసినయెడల తప్పకసంజయముగాంచును. ఇదిసంఘం కరిగియున్న కొంత నానందోళన జేయుటవలననే యావిజయమును గాంచెను. నాయకుడు మృతికొందెను. అదర్శము మరువబడెను. దాని ఫలితమేమోకనుపడుచున్నది. వివరము ద్రావిడుల ఉత్సాహ నేతములగు నీయుద్ధమును నిలిపియున్నది.

ఇట్లు కలనైన యనుకొని విజయము గల్గుటవలనను, అధికారమువల్లను, అదర్శముకాత్తె నాయకులైనవారి కండ్లు మిరుమిట్టుగలిగి, తలలుతిరిగివని వారు మరల అధికారమును చాలకాలము తమచేతులలో నుంచుకొనవలయునను నుద్దేశమునను, ఒక బ్రాహ్మణేతరమగు మరయొకనికిని తలలు డిగిలిపి, నామము సలిపి, తమ శక్తిపాత్రను విధేయము చాటుచున్నారు. గేనును, శ్రీమతి అలమేలు మంగతా యార్ ఆమ్మాళ్లు నుసల్పిన ప్రబల ప్రచారమువలన గాఢుడైనవో యీ నాయకుల యొక్కడ నుండెడివారో, ఇప్పుడే అమ్మాళ్లును, యీ నాయకులను తలచుచునేతరు. ఇంకొందఱో పేరులేకుండ. నేపాచియూతే గలరు. అందులకు వారికి మంత్రిత్వమిచ్చినను సరిచాలదు.

నిర్ణయము

ఇకను యీపక్షనిర్ణయ విధానము తెలుసుకొందెనో జూచెదము. ఒక నిర్ణయమును బట్టినను : పక్షమునకు బలముండును. ఒక విధానమును బట్టినను అధికారము సంపన్నమైనది నిరంతరశక్త్యమునకుండును. అందుచేత నే నాయకులు తమకుదాము అధికారమును గల్గి స్వార్థముకొరకు పనిజేయవచ్చునను నుద్దేశముతో నిర్ణయ విధానములను లేపందేసి, అణగద్రొక్కుచుండిరి. ఇట్లెంతకాలము యీతంత్రములు, కొనసాగి విజ్ఞానులగు ప్రజలను మనీషాయగలవు.

క్రిందటి బ్రాహ్మణేతరసభలో, నిర్ణయవిధానమును గూర్చి విషయనిర్ధారణసంఘమునందు తీవ్రచర్చ జరిగెను. తత్ఫలితముగ, నిర్ణయవిధానము నేర్పరచుటకై బ్రాహ్మణేతరుల ప్రత్యేకసభ జరుపుటకు నోకనాయకుడు వాదనము జేసెను. ఇది యేనంతర్వర్తములో జరుగనో! ఈ పక్షము ననుసరించువారల పునర్నిర్మాణము గావలెనని కోరగా నాకోర్కెలను నాయకులు విఫలము జేసిరి. వారు యేపక్షమును లేదనెదరు. కాని గవర్నరుగారి యెదుట నాయకులు జస్టిస్ పార్టీయని దాఖలు చెప్పకొందురు. ఈపక్షమున పోరాడుటకు ఇంగ్లీషు తమిళము తెలుగు భాషలలో దినపత్రికలు నడుపుటకు దక్షిణ హిందూస్థాన ప్రజాసంఘము అను లిమిటెడ్ కంపెనీ స్థాపించినది అందరకును తెలిసినదే. కాని యిప్పుడిది ఆర్యులకు జెందినవి గావనియు ప్రైవేటు సేవర్లనియు యిప్పుడెనుచున్నారు. ఎట్లైనను యీపత్రికలు గోరంతలు కొందఱకు జేయుచు యిప్పుడప్పుడనక యిప్పుడును పక్షమును పోషించుచు ప్రకటించుచుండెను. ఈపక్షమువారు లక్షలలక్ష లిచ్చెదమని జేసిన వాదనములు గలవు. ఈ పత్రిక లీపక్షముని గావగ్నచో నీడబ్బురానిదే. ఏదోఒక నిర్ణయముండిన తమకు అధికారముండదని నాయకులు తలంచినటుల నేనూపించెదను. అట్లైనచో తమ పేరెక్కడనో మారుమూల నున్నదానిని కైకి దెచ్చిన ఉద్దమమును వారు బుద్ధి పూర్వముగ హత్య జేయుచున్నారనవలయును.

విధానలోపము

ఒక విధానము లేనందువలన గవర్నరును యీయగలవు ఈ పక్షమునకును మంత్రిలకును స్వరాజ్యసంపాదనము యిష్టము లేదనియు, వారు ఇంకంటాళ్లు పోస్తూలేట్లు ఉప్పున్న ఎక్కువ జేసిరియు, దేశక్షేమము వారయక యెప్పుడును ప్రభుత్వమునకునే యుండదనియు ప్రజలు నమ్ముచున్నారు. హిందూదేవాదాయములన్నిటిని పరివర్తన కట్టుకట్టుచున్నది. దీనికంతకును నిర్ణయ విధానలోపమును ప్రచారము లేనపుడుయే మంత్రివర్గ మెప్పుడు ప్రజావాంఛలను సరిపెరిగిన గోరలేదు

కాని రేపుల్లిపాస్టరును ననగా ఒక మాత్రమే అద్యైతరీ కమిటీ నోకదానినెట్టి, గారడీగా విజ్ఞాన పాస్టరుజేయించిరి. వెంటనే ఆకమిటీ అంతరించెను.

ఇప్పుడు ప్రతి కారమునకు తరుణ మాసము జేసిరి.
[ఇంతకు తరువాత మొసంగిన పిదప, సర్ పి.టి. చెట్టి గారు సభవిడిచి పోయిరి.]

ఈక్రిందపక్షలోపమున యీపక్షానభాగముల నిమ్మచున్నాము:—

తమిళ, ఆంధ్రవిభాగము

ఇంకను నేను తమిళ ఆంధ్రవిభాగమునుగూర్చి కొంత తెప్పించెను. ఈవిషయమే చెప్పటకునాకు కష్టముగ నున్నను, అసల విషయములను ప్రోత్సహించుటకై నాను. ప్రత్యేకాభిప్రాయము లున్నను విభాగము మూత్రము గానించుచున్నది. ఈక్రింది విషయముల జూడుడు. 'ద్రవిడకో' అను తమిళ పత్రికకు దైర్యతరుల దబ్బులేదని అంతరింపనిచ్చిరి. తెలుగుపత్రికకు ఎక్కడనండియో తెలియకుం డ రో జు కు రో జు ద బ్బు క చ్చుచున్నది. రోయింబుతూతు జిల్లా బోర్డు ఆధ్యక్షుని ప్రభుత్వమువారు నియమించి, తంజావూరు జిల్లా బోర్డు ఆధ్యక్షుడవని యెన్నికలకు కదిలివేయటంలో దృష్టిభేదము గానించగలదు. నాయకు లేకనెనున్నయెడల నిపుడు స్వార్థరహితులగు సర్ పి. త్యాగరాజుచెట్టిగారే నాయకులు. వారు వెంటనే జోకర్లము గలగజేసికొని సంకతిసంకర్షముల కరిజేయుట ధర్మము. ఇప్పటికే అలస్యమైనది. వివర సంస్కరించుట విలువనంత అలస్యము గాలేదు.

బ్రాహ్మణేతరమగునలన జాతి గెలిచినపుడు, భావ మాత్రము జయమంది ప్రాశస్త్యమును బడచుటలదాతమిళులు అధికారపక్షముయెడల మిగుల నున్నాదానమును గలియున్నార. దక్షిణ దేశములో మంత్రిలు ప్రయాణము జేసినపుడు సత్కారములగాంచిరి. ఈ త్తదేశములోనికి వెళ్లినపుడు వారతాళములు జరిగెను. దీనిని బట్టి చూడ సంస్కృతము ననుసరించువారికి యీ ఉద్దమము నెడ అభిమానము లేదనియు, తమిళుల కెక్కువ అభిమాన మున్నదనియు తెలియగలదు. నాకు తమిళులు, ఆంగ్లము, మళయాళము, కన్నడదేశములు, తూలూలు, అందరును సోదరులే. వారిభావ లన్నిటికిని తల్లియొక్కటే. కావున భావ యేదైనా భేదము లేదని నేను జెప్పచున్నాను.

ఈతూరి చుర్రతి పడవులను తమిళులకును, కేరళదేశము లకును నిచ్చిన బాగుండును. అసహాయోద్దమము నణచిన తమిళులు, తమబిడ్డని తీసివేసి స్వాతంత్ర్యము నిచ్చెదరు. మహాత్ముడు యెంతకాలము క్రిందనో తమిళులు మంజినత్యాగహులని యంగీకరించెను. కావున గవర్నరుగారు మరల యెన్నికలైనపిదప ఆయన రాజకీయ నిష్ణానమును ప్రదర్శించవచ్చును. మన నాయకుడు సర్ త్యాగరాజుచెట్టి యీతూరిగూడ మంత్రిల నియామకములో పాల్గొని మంత్రిల నియామకవదని పేర్కొనుచుగాకయని కోరుచున్నాము. కాని ఆంధ్రదేశము కేరళదేశమునకు విజ్ఞానమందుకైచో తమిళులెవ్వరును అడ్డుకావాలరు.

మహాత్మునిస్తుతి

భారత సేనాసంఘము ప్రజలలో శత్రుణును నేర్పి ఆత్మ విజ్ఞానము గలగ జేయుటకై పోయెను. ఈవిషయమున మహాత్ముడు గాంచిన విజయము సంప్రదించుమై యున్నది.

భ వి వ్య త్తు

ఇంతకుమకు మనపక్షము కొక కార్యక్రమముగాని, విధానముగాని లేకుండెను ఇప్పుడు వానినేర్పరచి పనిజేయుటకు కాలమాసము జేసిరి. భావప్రయుక్తముగ రాష్ట్రములన్నిటిని సమకూర్చుటయునని నాయుద్దేశము. ఈ విషయము లన్నియును మాకు తెలియించింది పనిజేయవలయునని నేను గోరుచున్నాను.

30-5-23 బుధవారము రాత్రి

670

గొప్పనాటక ప్రదర్శనము బెజవాడ మైలవరంవారి హాలు లో శ్రీ హనుమంతరాయనిధి సహాయార్థము, శ్రీ ఆంధ్రజాతీయ కలాశాల సంఘముచే,

శ్రీ రామ పాదు కా వట్టా భిషేకము

అధికారభేదము:—నెల్లూరు నాగరాజరావుగారు-నెల్లూరు, తిరుమంగళం:—ఇందులై గోవిందరావుగారు-బందరు, తిరుత్తులు:—డాక్టరు గో. వెం. నువ్వా రావుగారు-తెనాలి. టిక్కెట్లు:— రు 3 లు, రు 2 లు, రు 1 లు, 8 అ, 4 అ తిరుగొరకును. ముందుగా రిజర్వుచేసుకుంటే మంచిది. చి. శ్రీనివాసరావు, అధ్యక్షుడు.

వివాహాహ్వానము

తల్లివరుసన వద్దవెలమ జాతికిని, తండ్రివరుసన ఆంధ్రనాయుడు కులమునకును చేరిన 16, 17 సం॥ముల వయసుగల కన్యారత్నమును, వెలమ లేక నాయుడుకు చేరిన స్థితిగల చిన్నవానికి వివాహము చేసి యివ్వ నిశ్చయించినారము.

ఈ కన్య బల్లారిలోని గవర్నమెంటు శ్రీలక్ష్మినింగు స్కూలులో తెలుగుభాషను అభ్యసించి కొన్ని నెలలకరకు ఉపాధ్యాయురాలుగా నుండినది. ఈ చిన్నది హిందూస్థాని, అరమము, కన్నడము, మహారాష్ట్రీయ ఈ భాషలలో చక్కగా మాటలాడుటయే గాక, అనంతకరమైన ధ్యనితో త్యాగరాజ కృతులు, కీర్తనలు, మొదలగు పాటలను యింపుగా పాడును. హోమోనియము మీదను, పిడేలుమీదను, సంగీతము శాస్త్రరీతిగా మనోహరముగా పాడుచు వాయిండును. వెయ్యిరూపాయలకు మించిన వగలు వస్త్రాది ఆస్తులను కలిగియున్నది. ఇష్టపడువారు ఇతర కోరికనంగతులు తెలిసికొనుటకు ఈ క్రింది వేవ్రాలు చేసిన వారికి వ్రాసి తెలి కొనవచ్చును.

ప్రాజ్ఞికల్ రిఫార్మరు, బల్లారి.

ది మద్రాసు అండ్ సదరన్ మరాటా రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది.)

నోటీసు

1923 సం॥రం జూన్ నెల మొదటి తారీఖు నుండి ఈదిగువ తెలుపబడినబండ్లు రద్దుచేయబడును:

- బండ్లు బయలుదేరుకాలము, చేరుకాలము
- నెం 17 రు స్వాగంసంజరు:—అర్కిణము నుండి రాత్రి 7 గంటలకు 45 నిమిషములకు బయలుదేరి కాటూడి రాత్రి 9 గంటలు 15 నిమిషములకుచేరును.
- నెం 18 రు స్వాగంసంజరు:—కాటూడి నుండి ఉదయం 6 గంటలు 30 నిమిషములకు బయలుదేరి అర్కిణం ఉదయం 7 గంటలకు చేరును.
- నెం 195 రు మిక్సెడ్:—సామర్లకోట నుండి మధ్యాహ్నం 1 గంటకు బయలుదేరి కాకినాడ 3 గంట 1 గంట 40 నిమిషములకు చేరును.
- నెం 184 రు మిక్సెడ్:—కాకినాడనుండి మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు బయలుదేరి సామర్లకోట మధ్యాహ్నము 12 గంటలు 40 నిమిషములకు చేరును.
- నెం 78 రు మిక్సెడ్:—రేణిగుంటనుండి సగటు 1 గంటకు బయలుదేరి గూడూరు 5 గంటలు 15 నిమిషములకు చేరును.
- నెం 77 రు మిక్సెడ్:—గూడూరునుండి రాత్రి 11 గంటలు 15 నిమిషములకు బయలుదేరి రేణిగుంట రాత్రి 8 గంటలు 32 నిమిషములకు చేరును.
- అదే తారీఖునుండి ఈ దిగువ తెలుపబడినబండ్లు కొత్తగా ఏర్పాటుచేయబడును.
- నెం 75 రు మిక్సెడ్:—రేణిగుంటనుండి రాత్రి 12 గంటలు 30 నిమిషములకు బయలుదేరి తిరుపతి పడమర రాత్రి 1 గంట 20 నిమిషములకు చేరును.
- నెం 76 రు మిక్సెడ్:—తిరుపతి పడమరనుండి రాత్రి 2 గంటలకు బయలుదేరి రేణిగుంట రాత్రి 3 గంటలు 45 నిమిషములకు చేరును.

లలితకళారహస్యము 2.

(బసవరాజు అప్పారావు)

శ్రీ కొమఱ్ఱాజు లక్ష్మణరావు పంతులుగారు లలితకళల గూర్చి వ్రాసిన మూడవవ్యాసములో ఒక విచిత్రమైన తర్కం సాధించబడినది. కావ్యానికి శబ్దమెట్లో చిత్రానికి (అనగా కళకు అని వారిభావము) తూటమట్లే ముఖ్యమని వాదించారు. ఈ వాదముయొక్క నిజానికాని పరిశీలించి లలితకళారహస్యం వైదికశబ్దమే ఈ వ్యాసముయొక్క ఉద్దేశము కాని లలితకళలలో కొత్తపోకడలు పోతూవున్న కట్టవాళ్ళ ఫ్యాక్షన్ లక్ష్మణ రావు పంతులుగారు అక్షేపించినదానికి జవాబివ్వటము కాదు.

పాతవాసనల కలవాటుడైన పెద్దలు కొత్తపోకడలంటే భయపడటం సహజమే. వినుగుదిలజాడమూ సహజమే. కట్టవాళ్ళు స్వర్గం లించి స్వేచ్ఛాపూరితంగా ప్రవర్తించటమూ సహజమే. కట్టగింజలోది జియ్యపుగింజలంటే వంటిదే పంతులుగారి మందలింపు.

కావ్యములో శబ్దార్థము లని రెండు భాగాలు అన్నవని అంజులో కొండు సమానప్రామాణ్యము కలవేనని అట్లే కళలో భావము రూపము అనేరెండు భాగాలు అన్నవని రెండూ సమాన గాఢము పొందకగినవేనని, అందుకని కళలో రూపము విషయములో శ్రద్ధ యెక్కువగా చూపిన రచయిత, కళాభిజ్ఞులలో శ్రేష్ఠుడనీ అన్నారు. శ్రేష్ఠిక సిల్లాజిస్మ, (Syllogism) కాని యిందులో వుండే వైచిత్ర్య మేమిటంటే కావ్యములో శబ్దము, అర్థము అని రెండుభాగాలులేవు. పన్నుకోకటే. అదేమిటంటే కవిత్వమే అనగా కవి వ్యాదయమునుండి వచ్చేభావమే. పాతనదిలో నీళ్ళనీ ప్రవాహమనీ రెండుభాగాలున్నవా? లేవు. నీళ్ళమాత్రమే వున్నవి. అనీళ్ళు నీళ్ళు పలుమెరుగుననే వ్యాదయ వున్ననంది ప్రవాహముగా పారుతవి. అట్లే కవి మనస్సులో వుట్టినభావము వర్ణముల కిందలమీదవడిన నీరు కిందికి ప్రవహించేటట్లుగానే వైచిత్ర్య పాంగిపార్శ్వ ప్రవహిస్తూ వస్తుంది. దానిరూప మదే యేర్పరుచుకొంటుంది. దానిరూపము దానిపుటకతోనేవస్తుంది. అది ఒకడు దానిమచ్చేది కాదు. కాబట్టి కావ్యాలలో శబ్దాలకు ప్రత్యేకత లేదు. శబ్దమేమిటంటే భావమే. అర్థమేలేని శబ్ద మేదయినా వుందా? అట్లేభావము కవిత్వానికి సంబంధించినంతవరకు శబ్ద వ్యాకాశక వేరేవిధంగా చెప్పటానికి వీలవుతుందా? వెనుకటికి “ఇంతలు కన్నులుండ” అను పెద్దన్నగారి తద్యాన్ని చదివి “తాతా నోటా చేతాకూడా యేడవారిసాచ్చిందా” అని పెక్కిరించలేదా గడుజులు రావలిగడమి? కావ్యములో శబ్దమనేది ప్రత్యేకంగాలేదు. ప్రత్యేకంగా వున్నదనే వైచిత్ర్య మన ప్రబంధకారులకు, ఇంగ్లీషుకవులలో Pope యొగము కవులకు గట్టిగాపట్టబట్టి వాళ్ళ కావ్యాలకంత సౌభాగ్యం వచ్చింది. చక్కని మెత్తని మాటలు పయనిస్తే గొప్పవాళ్ళు మెచ్చుకుంటారని పెట్టివాగుల వాడొకడు పదియిందే పెద్దలలోకి పోయి పెన్నుపూస ఎదు నాలిక అంటూ అపభ్రంశ పుమాటలు పలికినట్లుగానే మన ప్రబంధకవులు శబ్దాలకే ప్రత్యేకతను అపాదించి చక్కనికట్టలు వాడబోయి అనవసరమైన గంపవీడంతా వెల్లిని వేసికొని “చీపరపాపరతిగల చేపలుట్టులినట్లు” కవిత్వము చెప్పి తనచేతను గొంతుపిసికి పాతి పెట్టారు. కాస్త యాకాటికి మరీమీసడ కొంచెకొనపూసికొని సమాధి తవ్వితీయగా బయటపడ్డది. కొనపూసికొనివున్న అని యెను వర్షి వైటికి రాకుండా కాల్చి బూడిదచేయాలని చూస్తున్నార, పండితులూ పరివర్తుల ప్రమాణులున్ను. కేవలశబ్దాలం కాకప్రభావమైన కావ్యమధమామధమ మని రసగంగాధరు డన్న మాట పంతులుగారు మరిచిపోయియుండరు. కేవలశబ్ద ప్రయుక్త సంతులన పండితకవులు ప్రజలమనస్సుల వశంజేసికొనేకపోయినారు. ఇప్పటికవులలోకూడా ప్రజాయ, లలిత, మోహన మమార స్వీకృత మొదలగు పదాలు ఊకదంపుడు లాగు దంచుకునే వున్నారు. ఇంతలక్షణ మైనకావ్యసిద్ధాంతాన్ని పురస్కరించుకొని పంతులుగారు లలితకళలగూర్చి సిద్ధాంతం చేయబూనినాడు. శృంగారంగా వ్రాయటం ఇప్పటికీ పిల్లలకాయల ఫ్యాక్షన్ గాజోజున పంతులుగారు రాక్షేపించినప్పటికీ రసనివ యంలో కొంచెము శృంగారంకాక తప్పదు.

పంతులుగారు కళకు లోకముకలహమే అదృశ్యం టూక; కాబట్టి లోకంలో సత్పురుషు లాచరించే తత్తుల సరసత కొంతవరకు గమనింపాలి. ప్రపంచానికంతా మూలాధారమైనదని చెప్పబడే శృంగారనివయంలో లోకములో పెద్దలేమి చెపు

తూవున్నార? ఇప్పటి కవనాగ్రంథాలూగ ఫేస్ పాడర్ మొగాన మెత్తుకొని లంగాలుకట్టి బ్రూవెన్ రిగిలిం చుకొని కిబన్స్ తో వాలుజడ వేసుకొని సోప జోకులతో కులికే నాగ రకవిలాసినులను వెళ్ళాడి తర్వాత నోరూవెత్తి బాదుకొని యేడవక ‘కులమెరిగిన కొత్తనైనారే’ చేసుకోమంటారు. దీని భావమే లలితమతేళ? చెప్పకలవాడు భాగ్య జగత్తే. చెప్పలేకున్న నడుమనే చిన్నినవ్వు. దీనిభావమేమిటంటే ఇన్ని పోకు బోకులు చేసుకునేదానికి వ్యాదయం వట్టియెడారి అట్టిదాని కొంత సేపూ తన సోపలమీదనే వృష్టివుంటుంది. అట్టిదానికి మగడంటే భయం, భక్తి, ప్రేమపుండ్రవు. కులగౌరవాలున్న పిల్లకు మంచి నడవడి, విషయం, సాశీల్యం మొదలగు గుణములుంటవి. మగని ప్రేమించి అతని జీవితం నుఖంగా వెగేట్లు ప్రవర్తిస్తుంది కాబట్టి వైవైమెరుగుల క్షుణ్ణచక కులగౌరవాలున్న పిల్లనే చేసుకోవలెనని పెద్దలంటారు. అదేంగావుండేదానిని చూడగానే యేమైనా కొంచెం కన్ను చెడు రుతుండేమో కాని ప్రేమమౌత్రము కలగదు. ప్రేమ అనేది వ్యాదయాల కలసినప్పుడు జనించవలసినదేకాని, దానిపోతుంటే కళ్ళబడే ప్రతిమనిషిమీదా కలగదు. పూర్వ జన్మములో మనకు కలిసిన శ్రీ వైసాగని, ఇవాజన్మలో కరస్పృహ వ్యాదయమర్థము గుణగణాలు తెలిసికొన్న శ్రీ వైసాగని ప్రేమ కలుగుతుంది. ఇంతలవైన కలగదు. పాతపురితకలు దుర్మార్గులకు కలిగితే కలగవచ్చును. ఈ మర్మమే కళనివయములో కూడా వర్తిస్తుంది. చిత్రకారుడు తాను చిత్రించే చిత్రపుయ్యెక్క అకారము, ప్రతిభ, వ్యాదయమర్థము మొదలైనవన్నీ తన కళ్ళయెదుట సాక్షాత్కరించగలిగి మంచి చిత్రము వ్రాయవలెను. లేకపోతే వైవైకవులు, రంగులపాప, మొదలైనవి చూపించగలడేమో. ఈ వైవైమెరుగలూ రంగులూ చూచి రసికులు మోసపోతారా? రూపములేనది చిత్రపు కందమీరాదట! మంచి గుణగణాలు కలవాడు కొంచెము చామనచాయగానో పొట్టిగానో పాడుగుగానో ఏదోకొంచెము అవలక్షణముతో కూడుకొన్నవాడుగానో వున్నాడన్న కారణముల అతనిని దూషించి వెళ్ళగొడతామా? గాంధీమహాత్ము డేమంత అందగాడని అతన్ని పూజిస్తున్నామా? ఎర్రగా కనిముట్కతీతగా ఆజానా బామావుగా వున్న పోకిరి వాళ్ళందరిని కాగలింయకొని గంతులేస్తున్నామా? మనషియందుండే ఆదరం గుణగణాలని బట్టి వుంటుందికాని వాడి అందాన్నిబట్టి కనిముట్కతీత బట్టి వుండదు. తాను చిత్రించే ఆకారముయొక్క వ్యాదయమర్థము తెలిసికొని వాన్ని యితరులకు తెలిసేలాగున చిత్రించగలవాడే ససలైన చిత్రకారుడు. అట్లుచేయటం చేతకాక ఊకే వైవైమెరుగులతో పేడబొమ్మ శృంగారముచేసేవాడు మచ్చిరంగులవాడ కీడుగస్తాడు కాని చిత్రకారుడిపేరుకు తగదు. అందమనేది ఒకనియమములో వుండవెప్పుడు. అరగజంపాడుగు పాస్తా, గిన్నెరపాడుగు కాళ్ళు, చేపలలాటికండ్లు, మూడంగుళాల ముక్కు, అంటూ అందానికి కొంతకాలేవు. మనసులోవుండే ప్రేమను బట్టి యాకాల కలలకు భిన్నముగా వుండే సామాన్య కృతులవైనకూడా ప్రేమ కలుగుతుంది. తాముగిన పుల్లెరయినా గంజే, తావలచిన కొర్రెకా రంభే అని లోకేరీతి ప్రత్యక్షంగా చెప్పటంలేదా? కేవల నియమాల ప్రకారం టిప్పి డిద్దిన అందము చూచే ప్రేమించవలెనంటే మానవులలో కొటికొకడు తక్కు మిగిలినవాళ్ళంతా సన్యాసం పుచ్చుకోవలసిందే. మనుష్యులకు సంతోషం కలిగించేది భార్యలయొక్క ప్రేమకాని అందం కాదు. అందకత్తెయిన వెళ్ళాము రంబడిగావుంటే యెడో దొర్లొగుడుతప్ప దాన్ని ప్రేమిస్తాడా? అందుకేనే తెలిసిన గడుమపెద్దలు భార్యా రూపరతి క్రతువన్నారు. అందానికి అందమైన వెళ్ళాలూ అందమైన మొగులూ కావలెనటట్లుగావుంటే అందమైనవాళ్ళలోనూ లోకములో కొకా బ్రోజన్ యుద్ధాలు, రామరాజయ్యుద్ధాలు, జరగవలసినవైతే. ఇంత ఎందుకు వ్రాయవలసినవైతేందంటే పంతులుగారు చీటికి మాడికి. రచయితలముఖ సుదా మారింపడములనే, రచయిత వైవైకవులను వర్ణించి అందమైన బొమ్మలువ్రాశాడు. అంతేగానిదేతా శ్రీ పురుషుల మహత్వముకాని, దేవత్వముకాని క్లింపలేక ఎక్కడి క్లకడికెవాల..... అన్నట్లు కులుకులాడిదేనట్టిలను చిత్రించాడు. దేవతా శ్రీలు, దేవతాపురుషులు ఎదుట సాక్షాత్కరిస్తేనేకాని వాళ్ళ చిత్రపులు వ్రాయటం దుర్లభం. రచయితల తేలికేమిటంటే సాక్షాత్కారమే. సాక్షాత్కార మధ్వమముల వెనుకటికి చిత్రలేఖకు అగ్రయధుడు బొమ్మవ్రాసే సమయంలో

సాక్షాత్కారమైనట్లుగా కలగాలి. ఊకే రంగులు కలిపి కుంచెలు రూపించినంతవరకును చిత్రము కానేరదు.

వెనుకటికొక సాహెబు సిరియాళ్ నాటకంలో యతి వేషం వేసి పురివారిం గాంచి వదనంబున న్నవాహ్మంబులకే అని పద్యంబులగున చదివి యేయేయే అన్నాడట. పక్కనున్న వాడదివిని యేరాగంరా అనేసరికి “ముఖారీన చే” అన్నాడట. యేయేయే అన్నంతమాత్రానే ముఖారీరాగమైనదా? నాలుగు చక్కనిరంగులకలిపి అందమైనమొగము వేసి నాలుగు పువ్వులూ, నాలుగుచెట్లూ, ఒక సెలయెకో సరసానే వేసినంతమాత్రానే చిత్రమయ్యెక్క మర్మము తెలిసిపోయిందా? అజ్ఞానం!

లోకవ్యవహారం ఈరీతిగావుంటే లోకాన్ని అనుకరించవలెననే లక్ష్మణరావుపంతులవారు అందమైనబొమ్మలు వ్రాయటమే చిత్రకారుడి అదృశ్యమంటే సబబుగావుందా? సరదీయము గ్రహణంవల్ల కలిగినాదము అలాకే మన్నాన పూర్వపు రక్షణలు. విషయకానందం కేవలవిషయసుఖములల్ల జనిస్తుంది కావ్యము, కల్పము, చిత్రము, సంగీతము మొదలైనవన్నీ రసికుడు పూర్వవాసనాబలముచేత సాక్షాత్కారముల అనభవించి ప్రసాదింపగల సందేశము, చూడగలరూపము, వినిపింపగలమధుర వాదము ప్రసాదించి అలాకేమైన అనందము కలిగిస్తవి. బ్రహ్మానందముతో కుల్యమైన అనందమే లలితకళలవలన కలుగుతుంది. అట్టియానంద మివ్వటమే కళలపరమాధికాని మచ్చిరంగులతో అలంకరించి పేడబొమ్మల చిత్రించటము కాదని రసికులకు విన్నవిస్తున్నాము.

బెజవాడ బజారు ధరలు

26-5-28 శనివారము

బియ్యం	17 6 0
దల్చిభోగులు	20 4 0
కుసుమధాన్యం సం 1 రు	7 12 0
ధనియాలు	100 0 0
రాంసాగులు బియ్యం	17 12 0
అమ్మిళ్ళు బియ్యం	17 4 0
శిట్టికల్లుసంచులు	48 0 6
కలకత్తా సంచులు	49 0 6
నూజిడుస్తేషన్ డిలెవరు సంచి సహాబియ్యం	18 0 0
గుడివాడస్తేషన్ డిలెవరుసంచినహా బియ్యం	17 8 0

ఇంకా కాలువలు తీయలేదు. భాగ్యమును బియ్యమును ధరలు ప్రస్తుతము మందంగా యున్నవి. పైవావాద్ ఎర్రా వైజాంఖిరు చాలా తక్కువగా నున్నందున మందంగా నున్నట్లు లోచును.

గోదావరిజిల్లా రైతుమహాజనసభ

జూన్ 6 వ తేదీని రాజమహేంద్రవరములో జరుగును

గోదావరిజిల్లా రైతుమహాజనసభ జూన్ 6 వ తేదీని రాజమహేంద్రవరములో గొప్పరైతులును జమీందారులు నగు మ|| రా|| శ్రీ కంచుమర్తి శేంకట సీతారామచంద్ర రావుగారి యధ్యక్షతక్రింద జరుగును. వివిధరాజకీయకక్షలకు జెందిన రైతులందరును సమావేశమై గోదావరిజిల్లా రైతుసంఘమును స్థాపించి రైతుల పురోభివృద్ధికై పాటుపడుటకు తగుమార్గముల నాలాచించుటయొ సభ్యయొక్క ముఖ్యోద్దేశము.

రైతులందరును విశవత్వముతో ప్రవర్తించి తమనాళ్ళు బాధ్యతలను తెలిసికొని స్వసంఘాభివృద్ధికొరకు, దేశాభివృద్ధికొరకును రైతులు కృషిచేయునట్లు ప్రోత్సహించుటయే మాయాశయము. భూస్వాములును, వ్యవసాయకులును, వ్యవసాయకులకు తోడ్పడు కూలిప్రజలును రైతు సంఘాభిమానులుగూడ తత్కర్తవ రావ్రాగితులు. ఈసభకు రాజకీయోద్యమముల (అనగా నేషన్, నాక్ అఫ్ రేషన్)తో ఏమియు సంబంధములేదు. కాన రైతులందరును వచ్చిసమావేశమునందు పాల్గొనుటకట్టియధ్యంత రమును లేదు సంఘబంధనా, మరి యితర తీర్మానములను గురించి ఉదయమున అన్ని తాలూకాల ప్రతినిధులు కలసి చర్చించి మధ్యాహ్నము మహాజనసభలో తీర్మానించెదరు గాన రైతులందరును 6 వ తేదీ వుదయమునకు రాగోరెదను.

మార్చి సరస్వతి,
(సమావేశకుల తరపున)

MADRAS.

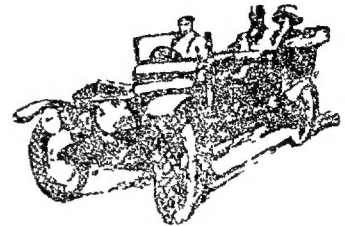
అమృతాంజనము

ఆంధ్రజ్యోతిషాలయము

(1) జాతకచక్రము (కుండలి) యొక్క వివరము (2) పుట్టిన తేది, జనన కాల ఘడియలుగాని (3) జాతకునియొక్క జన్మ జాతుము, ప్రస్తుత పునరుజ్జు, మాట ఉత్తరము వాయువ్యము యందుగాని, ఈ యాటిలో నేనియో యొకటి మాట బంపినయెడల, జాతకునియొక్క రూపము స్వభావము, కిరీరాశిగ్రహము, భవనంపాద, ఆయుర్దాయము, భాగ్యము, సంపాదము, కళిత్ర సౌఖ్యము, ఉద్యోగము జీవనము మొదలగు 25 సంగతులు దాఖలా కొరకు వ్రాసియుండుగా రు 1-4-0 అట వి. పి. గా పంపెదము. ఈ వ్రాసిన సంగతులు సరిగా నున్నయెడల, జాతకుని యొక్క ఆయుర్దాయము అభివృద్ధి, జరుగబోవు బ్రతివంశ ఫలములు, అనగా, మనదేశ, అంతర్జాతీయములు గల పురా జాతకము కాస్త్రసమ్మతముగా తయారుచేసి పంపెదము. పురా జాతకమునకు రు 5 అ, అగును. పురాజాతకము వ్రాయించు కొనుచారు రు 2 అ, అద్యాప్త మందుగా పంపవలెను. అట్లు ఆకెళ్ల వేంకటేశాస్త్రి 'వైవజ్ఞము' గోపాలపురం కొత్తపేటబోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

పంపగానే జాతకము పూర్తిగా ఆభివృద్ధి తయారుచేసి రేక్కిన రూపాయలకు వి. పి. గా పంపెదము.
సంవత్సరఫలము 3512
మొత్తముమీద 1 సం॥ రం॥ వరకు నుండు జరుగబోవు ఫలములు వ్రాయించు, నెలలవారిగా 12 నెల ఫలములు వివరముగా వ్రాయుటకు వి. పి. ఖర్చులతో రు 1-4-0 అ అగును. దీనికి జన్మనక్షత్రముగాని జన్మనామముగాని మాటపంపినచాలును.
జాతకమార్పాదము 1, 2, భాగములు మావద్ద ఖరీదుకు సిద్ధ ముగా నున్నది. ఇవి పండితపాదులకు అందరకు ఉపయోగించును. దీనికి చదివినయెడల జ్యోతిషముల సహాయ మక్కరలేకయే జాతకఫలములను నుజ్జముగా గ్రహింపవచ్చు. దీనినెల రెండు భాగములు కొనువారికి రు 3-0-0 అ ఒక్కొక్క భాగము రు 2-0-0 అ, కావలసినవారికి వి. పి. గా పంపవలెను.
ఆకెళ్ల వేంకటేశాస్త్రి 'వైవజ్ఞము' గోపాలపురం కొత్తపేటబోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

మాడరన్ మోటార్ పాఠశాల

రెండుమాసములలో మోటారుబండ్ల నడుపుటయు, ఏ భాగములు ఏయే వనలు చేయునో మున్నగు విషయముల నెల్లను నేర్పబడును. యితర విషయములకు వ్రాయుడు:—
600 మాడరన్ మోటార్ పాఠశాల.
The Modern Motor Institute 1/22 Broadway, MADARS.

మీరు 219
దేహరోగ్యవిషయాభివృద్ధి
తేలుపు
కామశాస్త్రమును
పుస్తకమును కని, విని, చూచియుండురా
లేదా,
ఇప్పుడే మాకు వ్రాసిన తపాలువగైరా
ఖర్చులు లేకయే పంపెదము.
విశ్రాంతి—
ఆతంకనిగ్రహ బౌద్ధధారయము
28 బ్రాజ్మీ, మదరాసు.

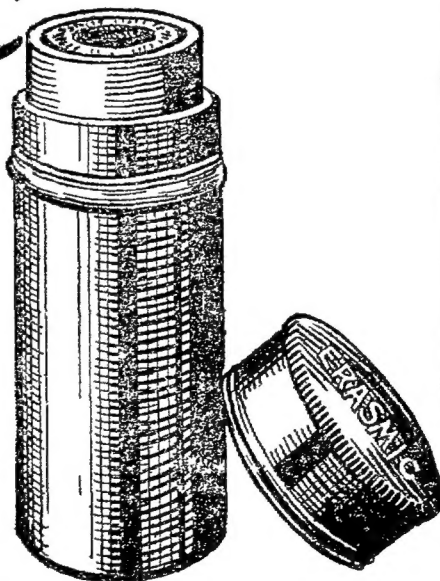
ERASMIC Shaving Stick.

Does not dry on the face. Its rich creamy lather helps the razor to give that close clean shave which is so desired.

BRITISH & BEST.

ERASMIC. Perfumers. LONDON. PARIS.

TO BE OBTAINED FROM ALL STORES & DEALERS.

లోకమయహర కస్తూరిమాత్రలు

పిన్నలుమొదలు వయస్సైన పెద్దవారివరకు సాధారణ వ్యాధులన్నిటికిని వాడతగినది. 594

250-300 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ 1-4-0

505 మీ లోకమయహర కస్తూరిమాత్రలయందు మీరు తెలిపినన్ని గుణములుగలవు వయచేసి తక్షణం 8 బుడ్లును పంపును. ఎం మొక్కయ్య, తాలూకా సుమాస్తా గురుబాల్, గు. టూరుజిల్లా.

506 మీ లోకమయహర కస్తూరిమాత్రలు అందరును వ్యత్యాసము లేక వాడవచ్చును. ముఖ్యముగా తాంబూలముతో వాడిన నులబద్ధకము ఎంత కాలము నుండియున్నను మాయమగును. తక్షణమే 6 బుడ్లును పంపును

ఎన్. పార్థసారథి ఆచార్యులగారు, ఏజంటు, బెన్సు అందు కో నైదాపురము. బాల నుభోదయ ఇది బిడ్డలకు కల్పతరువు. శ్రేష్ఠమైన మూలికలనుండి కాస్త్రీకముగా తయారుచేయబడి నది జ్వరము, అకలి తేమడుబు, భేమలు, కుడుపులు, తిట, చిక్కిపోవులు, నిద్రలేమి, మలబద్ధకము మొదలగు వాటిని పోగొట్టి మంచిగుకము పుష్టినిచ్చును. 20 దినములకు సరిపోవు బౌషధము బుడ్డి 1-కి ధర 0-12-0

507 మీ కస్తూరిమాత్రలు నిజముగా అన్ని వ్యాధులకును మంచి గుణమిచ్చును. 12 బుడ్లు పంపవలెను. క నెంబరావు దేశపాండి బైర కాట్ డక్కానెస్సు బ్రహ్మపూరు, గుల్బర్గా.

రు. 2 లు బౌషధములుకొనువారికి మా శ్రీరాములవారి పట్టాభిషేక కార్యాలయం ఇనాం.

తాంబూ:— సెం 881, తంబుకెట్టిగి, మదరాసు, తాంబునుండి వి పిలు పంపబడెవు

సాశస్త్రు వెంకటేశాల పండితులు శ్రీ శివారావున వైద్యశాల మైసూరు. (2)

చాకులు-తాళములు

మంకలికత్తులు.

అగ్రసాదకులచే చేయబడినవి. మేలయినవి.

నెంబసే ధరలకాట్టలారావ వ్రాయుడు.

2. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్

కట్టయ్య ఆర్ట్ లాక్ మేకర్స్ etc.

3061 పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా)

టెలిగ్రాఫ్ అడ్డెసు: "ఇంద్రప్రస్థ" పెద్దాపురం.